

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA GEOGRAFIE

Martin Dvořák

POLITICKOGEOGRAFICKÉ PROBLÉMY PÁSMO GAZY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

OLOMOUC

2014

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Martin Dvořák (R11403)
Studijní obor:	Učitelství geografie pro SŠ (kombinace Z-Ma)
Název práce:	Politickogeografické problémy pásma Gazy
Title of thesis:	Political geographical problems of the Gaza Strip
Vedoucí práce:	RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.
Rozsah práce:	58 stran
Anotace:	Pásma Gazy je zmítáno četnými konflikty. Autor se zaměřuje na příčiny těchto problémů a napětí v izraelsko-palestinských vztazích. Zajímá se o významné mezníky v mírových jednáních. Sleduje geografické, hospodářské a demografické problémy pásma Gazy, vztah mezi Fatahem a Hamásem, působení hnutí Hamás a jeho důsledky na pásmo Gazy. Popisuje postoje OSN, EU a USA k hospodářské a politické situaci v pásmu Gazy. V závěru autor odhaduje možný vývoj.
Klíčová slova:	Pásma Gazy, Hamás, Palestinská autonomie, izraelsko-palestinské vztahy, Organizace pro osvobození Palestiny
Abstract:	Gaza Strip is a target of numerous never-ending conflicts. Author deals with reasons of these problems and also tension in Israel-Palestine relationship. Attention is paid on significant steps in peace negotiations. Author of the thesis follows geographical, economical and demographical problems of Gaza Strip, relationship between Fatah and Hamas, his activity impact in Gaza Strip. Also, approach of OSN, EU and USA to economic and political situation in Gaza Strip is described and as a conclusion possible future development is estimated.
Keywords:	Gaza Strip, Hamas, Palestine autonomy, Israel and Palestine relationship, Palestine Liberation Organization

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martin DVOŘÁK**
Osobní číslo: **R11403**
Studijní program: **B1101 Matematika**
Studijní obory: **Matematika**
Geografie
Název tématu: **Politickogeografické problémy pásma Gazy**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je analýza současných politicko-geografických problémů pásma Gazy. Autor provede stručný historický exkurz do problematiky postavení tohoto území, zhodnotí jeho současné politicko-administrativní postavení a pokusí se identifikovat jeho zvláštnosti a hlavní politické a politicko-geografické problémy na pozadí palestinsko-izraelského a vnitropalestinského konfliktu.

Předběžná struktura práce:

- a) úvod
- b) cíle práce a pracovní hypotézy
- c) přehled literatury
- d) Pásmo Gazy - geografická charakteristika
- e) územní a politické aspekty palestinsko-izraelských vztahů (změny hranic, dohody v Oslo ...)
- f) Vnitropolitický vývoj Palestinské samosprávy (politické strany, jejich představy a strategie vztahů k Izraeli, volby, hospodářské problémy)
- g) Separátní vláda Hamásu v Gaze a její vztah k palestinské vládě na Západním Břehu
- h) perspektivy dalšího vývoje
- i) Závěr

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

Knižní publikace, v češtině především: Čejka, M.: Izrael a Palestina. Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu. Centrum Strategických studií, Brno, 2005. 312s. ISBN 80-903333-9-7; Čejka, M.: Moderní dějiny Izraele. Grada Publishing a.s, Praha, 2011. 352s. ISBN 978-80-247-2910-7; Šlachta, M.: Ohniska napětí ve světě. Česká geografická společnost, Praha, 2007. 187s. ISBN 80-7011-926-8, dále odborné články týkající se tématu, zdroje na internet - především informační portál izraelského ministerstva zahraničních věcí a materiály zveřejněné na webových stránkách velvyslanectví Státu Palestina v Praze, internetové prezentace Hamásu a Fatahu, ad. Seznam literatury bude upřesněn v rámci předmětu Bakalářská práce z geografie 1.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **24. dubna 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2014**

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 24. dubna 2013

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci „Politickogeografické problémy pásma Gazy“ vypracoval samostatně pod vedením RNDr. Miloše Fňukala, Ph.D. a s využitím uvedené literatury.

V Olomouci dne 2. 4. 2014

Děkuji RNDr. Miloši Fňukalovi, Ph.D. za odborné konzultace mé práce, cenné rady a připomínky

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Cíl práce a pracovní hypotézy	10
3 Přehled literatury.....	11
4 Historie palestinsko-izraelských vztahů	12
4.1 První světová válka a britský mandát Palestina.....	12
4.2 Vznik Izraele a první arabsko-izraelská válka	15
4.3 Období 1949–1967 a problém osad	16
4.4 Jomkippurská válka a první intifáda	18
4.5 Období mírových procesů.....	19
4.6 Druhá intifáda	22
5 Geografická charakteristika pásma Gazy	23
6 Vnitropolitický vývoj palestinské samosprávy.....	28
6.1 Organizace pro osvobození Palestiny	28
6.2 Al-Fatah	30
6.3 Odštěpené skupiny z OOP	31
6.4 Hamás	32
6.5 Volby	35
7 Separátní vláda Hamásu v Gaze a její vztah k palestinské vládě na Západním břehu	40
7.1 Struktura vlády Hamásu v pásmu Gazy.....	40
7.2 Vztah vlády Hamásu k palestinské vládě na Západním břehu	42
8 Perspektivy dalšího vývoje	44
8.1 Postoj a vliv OSN na pásmo Gazy.....	44
8.2 Postoj Evropské unie	44
8.3 Postoj USA	45
9 Závěr	47
10 Summary.....	49
11 Seznam použité literatury	51

1 Úvod

V této práci se vás pokusím seznámit s problematikou týkající se území pásma Gazy. Otázka pásma Gazy a palestinsko-izraelských vztahů je velmi medializované téma. Většina lidí proto má aspoň základní přehled o této problematice. To ale ještě neznamená, že zároveň dokáže odpovědět na otázku, proč je v Gaze tak špatná situace či z jakých důvodů se tato oblast dostala do současného stavu.

Toto téma jsem si vybral, protože mě už od mého působení na střední škole velmi zajímalo, a vždy jsem si kladl otázky, na které mi nikdo nebyl schopen dát uspokojivé odpovědi. Chtěl jsem vědět, jak zde tamní obyvatelé žijí, jaké jsou vztahy s Izraelem, z jakých důvodů pásmo Gazy patří k chudým oblastem, kam směřuje vnitropolitická situace dvou mocenských struktur, jestli je možným východiskem společná vláda Fatahu a Hamásu a mnoho dalších otázek. Daná problematika je úzce provázána s historií širšího regionu. Území má svoji dlouhou, zajímavou, ale i drsnou historii, na území se prolínají různá náboženství, etnika, působily na něm nejrůznější mezinárodní organizace a také politické struktury většiny světových mocností. Sto třicet kilometrů od pásma Gazy se nachází bezpochyby nábožensky nejvýznamnější místo na světě – Jeruzalém. Je to světové centrum judaismu a křesťanství, a zároveň i třetí nejvýznamnější místo islámského světa.

V této oblasti žily dlouhá léta různé národy, které se vzájemně obohacovaly. Po mnoho staletí zde však probíhaly také různé nepokoje a války. Čím je Gaza významná a potřebná, že konflikty o pásmo a v pásmu jsou tak časté? Proč se zde jedná o tak dalekosáhlý politický a společenský konflikt? Takové otázky jsem si vždy kladl a nějakým způsobem mě přitahovalo zjistit odpovědi.

O celé problematice Blízkého východu byly napsány již tisíce knih a vědeckých článků. Často se zaměřují na místa problematičtější z hlediska bezpečnosti Izraele, jako jsou pásmo Gazy, Západní břeh a Golanské výšiny. Mezi nimi jsou často díla, která jsou ideologicky podbarvená nebo jednostranná. Na danou otázku se například dívají spíše z pozice Izraele nebo naopak z pozice Palestinců. V množství těchto prací je pak pro laického čtenáře obtížné rozpoznat objektivní stav věci nebo si na problematiku udělat vlastní názor.

Téma je atraktivní a sledované celým světem. Kdykoliv jsem se někoho zeptal na oblast pásma Gazy a Izrael, hned si vybavil problémové místo na zemi, a to jak geograficky, tak i politicky. Nikdo nedokáže odhadnout, jak se budou vztahy Palestinců

a Izraelců dále vyvíjet, a jaké bude mít postavení organizace Hamás v pásnu Gazy. Celá oblast je velmi spjata se svojí minulostí a s největšími mocnostmi světa, které ovlivňovaly směr této oblasti.

Je přirozeně nemožné problematiku blízkovýchodních konfliktů pojmout komplexněji na omezeném prostoru bakalářské práce, proto se zaměřím na pásmo Gazy. V této práci se budu snažit posuzovat všechny informace objektivně a nezaujatě uvádět argumenty a protiargumenty všech relevantních stran sporu.

2 Cíl práce a pracovní hypotézy

Hlavním cílem práce je zjistit příčinu konfliktů v pásmu Gazy. K tomu je přirozeně nezbytné nejprve provést geograficko-historickou analýzu, a to nejen samotného území pásma Gazy, ale i oblasti, které jsou s pásmem spojeny.

Po vysvětlení událostí z minulosti bude následovat zkoumání vnitropolitických stran působících v palestinském politickém spektru. Práce se zaměří na fungování Organizace pro osvobození Palestiny a vnitřní strukturu Hamásu.

Poslední část práce bude věnována mezinárodně-politickým aspektům problému, především pak působení USA, OSA a EU vzhledem k Palestinské autonomii a k pásmu Gazy.

Práce se pokusí potvrdit nebo vyvrátit tyto pracovní hypotézy:

1. Jádrem celého problému má historický původ, který vznikl vyhlášením státu Izrael v roce 1948.

Rok 1948 je počátkem ozbrojeného mezinárodního konfliktu, a tím pádem také začátek destabilizace Blízkého východu, který byl dříve víceméně stabilní z důvodu koloniální správy.

2. K dosažení určitého pokroku je zapotřebí silná politická osobnost, která sjednotí palestinské organizace, převážně Hamás a Fatah.

Různorodost v názorech na důležité rezoluce a deklaráce je ve vnitropolitickém prostředí Palestinců velmi běžná záležitost. Najít společný konsensus je velmi obtížné. Je zapotřebí významná palestinská osobnost, která bude respektována mezinárodními organizacemi a velkými mocenskými státy.

3. Zahraniční politika USA vzhledem k Blízkému východu je nejvýznamnějším zahraničně-politickým činitelem v mírovém procesu mezi Izraelci a Palestinci.

K ověření této hypotézy budou použity informace o dohodách z Osla a Wye River. Budeme sledovat ekonomickou spolupráci USA s Izraelem. Zároveň bude ověřena míra politické angažovanosti OSN a Evropské unie na Blízkém východě.

3 Přehled literatury

Většina odborných knih k Blízkému východu se vztahuje k izraelsko-palestinskému konfliktu. Tématikou pásma Gazy se zabývají vedle historiků převážně politologové, geografové a také sociologové. Oblast pásma Gazy je nejčastěji zkoumána z hlediska jejího vlivu na mezinárodní vztahy, nechybí ale ani práce zabývající se vnitropolitickými, hospodářskými i komunálními problémy tohoto převážně městského území.

Ve starších českých, respektive československých publikacích lze pozorovat určitou míru ideologické zabarvenosti. Komunistický režim podporoval jednostranně palestinskou stranu, proto práce využívá pouze z novější literatury.

Faktografické údaje byly přebírány hlavně ze zahraničních zdrojů v anglickém jazyce. Při psaní práce autor vycházel zejména ze tří odborných slovníků k Izraeli a Palestině, *Historical dictionary of the Arab-Israeli conflict* od P. Kumaraswamy z roku 2006, *Historical dictionary of Israel* od B. Reicha a D. Goldberga z roku 2008 a *Dictionary of the Israeli-Palestinian conflict: culture, history and politics* od C. Faura z roku 2005.

Z českých autorů je nejobsáhlejším přehledem problematiky kniha *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu* od M. Čejky z roku 2007.

Jako doplňkový zdroj aktuálních informací byl využit internet. Rozsáhlé komentáře i dokumentační materiál ke konfliktu je shromážděn např. na webu ministerstva zahraničních věcí Izraele (www.mfa.gov.il/MFA/Pages/default.aspx), ministerstva vnitra ČR (www.mzv.cz) a stránek organizace UNRWA (*United Nations relief and works agency for palestine refugees in the near in the east*, www.unrwa.org), kterou zřídila OSN v roce 1948 pro řešení problému palestinských uprchlíků. Organizace se stará o osm utečeneckých táborů v pásnu Gazy.

Jako zdroj informací o aktuálně probíhajících událostech byla také využita internetová zpravodajství a to jak v českém jazyce, tak i v anglickém. Například BBC nebo zpravodajství České televize. Zdroje byly vybírány tak, aby mohl být prezentován vyvážený pohled, většinou jsou komparována hlediska izraelské a palestinské strany, resp. stanoviska Izraele, Fatahu a Hamásu.

4 Historie palestinsko-izraelských vztahů

Území pásma Gazy bylo vždy zájmem mnoho říší či politických struktur. V dávné historii oblast dobývalo mnoho národů. Zasahovala sem zde moc Mezopotámie. Starověký Egypt též jevil zájem o tuto oblast. Přibližně od 13. století př. n. l. začaly toto území osidlovat židovské kmeny, které se střetávaly s jinými národy. Například s Kanaánejci nebo Filištiny. Židovské kmeny vytvořily tzv. biblický židovský stát, který je datován od roku 1020–929 př. n. l. Po dobytí Babyloňany museli Židé utéct nebo byli vtáhnuti k babylonskému otroctví. Následně se zde vystřídala nadvláda Persie, kterou porazil Alexandr Veliký a připojil území k řecké říši. Důležité je i zmínit římskou nadvládu, kde oblast spravoval židovský monarcha Herodes, který byl výrazně ovlivněn císařem. V římské nadvládě se datuje život Ježíše, křesťanského mesiáše. Vzniklo nové náboženství křesťanství. Následuje velké židovské povstání, po kterém Židé utíkali do exilu. Od roku 640–1099 je oblast pod arabskou správou.¹ Přichází velká expanze Arabů ovlivněna zrozením nové víry šířené prorokem Mohamedem. Arabskou nadvládu narušily křižácké výpravy, které dostaly Blízký východ pod správu Evropy. Následně Arabové získali oblast zpět, kterou roku 1517 dobyl osmanský sultán. V 17. a 18. století Osmanské impérium sláblo a začíná se angažovat Velká Británie o Blízký východ.²

4.1 První světová válka a britský mandát Palestina

Přibližně od konce 19. století se začíná projevovat židovský sionismus. Sionismus si můžeme interpretovat jako nacionální touha Židů po vlastním státě a reakce na situaci ve „vyspělé Evropě“. V arabsko-muslimském prostředí Židé nebyli v průběhu dějin tolik znevýhodňováni jako na Západě. Mezi významné osobnosti patřil Theodor Herzl, který dokázal prosadit myšlenku vlastního židovského státu do podvědomí veřejnosti a založil světovou sionistickou organizaci.³ Myslel si, že Židé donesou na Blízký východ pokrok a civilizaci, za což jim budou nakonec Arabové děkovat. Ze začátku byl sionismus opovrhován ultraortodoxními Židy, kteří tvrdili, že podle Tóry stát vznikne až na základě příchodu Mesiáše. Sionismus dosáhl největšího rozmachu až po vzniku státu Izrael. První zárodek problému vzájemného soužití sionistů a Arabů vznikl kupováním půdy sionistů od bohatých arabských rodin. Židé měli více finančních prostředků, a také je podporoval baron Edmond James de

¹ POTOK, Ch. *Putování: dějiny Židů*. 2002.

² CHAPMAN, C. *Či je země zaslíbená?*. 2003, s. 27.

³ REICH, B. a GOLDBERG, D. *Historical dictionary of Israel*. 2008, s. 173.

Rothschild⁴. Skupování arabské půdy začalo postupně mezi Araby vzbuzovat obavy, a to i přes skutečnost, že Arabové byli v té době vlastníky naprosto převažujícího podílu půdy.

Během první světové války byla pro britskou zahraniční politiku na Blízkém východě podstatná území Egyptu, zejména Suezský průplav a v Iráku ropa. Postoj britského impéria k Palestině byl ovlivněn zahraničně-politickými zájmy, které se odrazily mj. na vydání tzv. Balfourovy deklaráce dne 2. 11. 1917. Obsahem této deklaráce je vyjádření podpory na zřízení židovské domoviny a zároveň respektování občanských a náboženských práv obyvatel nežidovského původu.⁵ Dopis byl napsán velmi obratně, nejednoznačně a diplomaticky. Nemluví se zde o žádném Židovském státě, ale zdůrazňuje ochranu občanských a náboženských práv jiných nežidovských osob. Britové předpokládali, že tato deklaráce přiměje americké a ruské Židy k výrazné podpoře války proti Německu. Arabům přislíbila deklaráce na oplátku podporu vzniku arabského státu v Sýrii i proti souhlasu Francie. Britové tedy oportunisticky lavírovali mezi podporou Arabů a sionistů. V době velkých rozepří ve světě podporovali Araby, v dobách klidnějších zase sionisty. Postoj Britů byl při tom zjevně čistě pragmatický a se splněním svých slibů v budoucnosti příliš nepočítali.

Po ukončení první světové války na mezinárodní konferenci dostali Britové a Francouzi mandátní právo na Blízkém východě. Ve dne 29. září 1923 oficiálně vznik Britský mandát Palestina.⁶ Mandát je forma mezinárodního rozvržení koloniálních území. Velmoc zodpovědná za mandát řídí chod státní správy v dané oblasti. Snaží se pozvednout sociální prvky, kulturní úroveň či rozvoj obyvatelstva, a to do té doby než bude mandát schopný se osamostatnit. V praxi se s mandátním územím zacházelo stejně jako s koloniemi. Příliv nových židovských přistěhovalců a odkupování půdy čím dál více omezoval vytvoření arabského státu. Začaly přibývat výtržnosti a vznikaly radikálních skupiny jak, na židovské straně tak i na arabské. Násilí mělo spíše charakter rabování než nějakých organizovaných akcí. Přibývalo také nezaměstnaných Palestinců vlivem propouštění ze strany nových židovských vlastníků půdy. Do společnosti se vkrádal strach ze sionistů a rostl počet násilných potyček.⁷ Za zmínku stojí masakr u Herbonu, který si vyžádal 69 mrtvých a evakuaci zdejších Židů.⁸ V 30. letech 20. stol.

⁴ AMERICAN-ISRAELI COOPERATIVE ENTERPRISE. *Jewish virtual library* [online]. 2013.

⁵ KUMARASWAMY, P. *Historical dictionary of the Arab-Israeli conflict*: 2006. s. 228.

⁶ ČEJKA, M. *Dějiny moderního Izraele*. 2011. s. 24.

⁷ ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2007.

⁸ KUMARASWAMY, P. *Historical dictionary of the Arab-Israeli conflict*. 2006. s. 178.

začínala dorůstat mladá arabská generace, která byla více nacionalistická. Velký jeruzalémský muftí⁹ Al-Husajn vyzýval k ozbrojenému boji. Mezi lety 1933 – 1935 se populace Židů na území Palestina zdvojnásobila a to ještě více prohloubilo napětí. Velký nárůst populace nastal především vlivem hospodářské krize a nástupu k moci Adolfa Hitlera. V roce 1936 propukly další nepokoje, které nazýváme arabskou revolucí. Byla vydaná Bíla listina, která i přes rostoucí antisemitismus v Evropě židovskou imigraci omezovala. Obsahovala mimo jiné tezi, že Židovský stát nebude vytvořen proti vůli arabské většiny. Jak Arabové, tak Židé listinu odmítly. Sionisté byli rozhořčeni z důvodu porušení britských slibů z minulosti. Arabové nesouhlasili, protože Arabský stát měl sice vzniknout, ale ne hned, jak se Arabové domnívali. V mandátu vznikaly nové politické skupiny převážně na sionistické straně. Arabské politické prostředí v té době ještě nebylo, vlivem odlišnosti kultur, tak vyspělé a stranicky strukturované. Jednotně ale všechny arabské skupiny odmítaly možnost rozdělení Palestiny, už proto, že v té době měli Arabové jednoznačnou převahu na obyvatelstvu.¹⁰

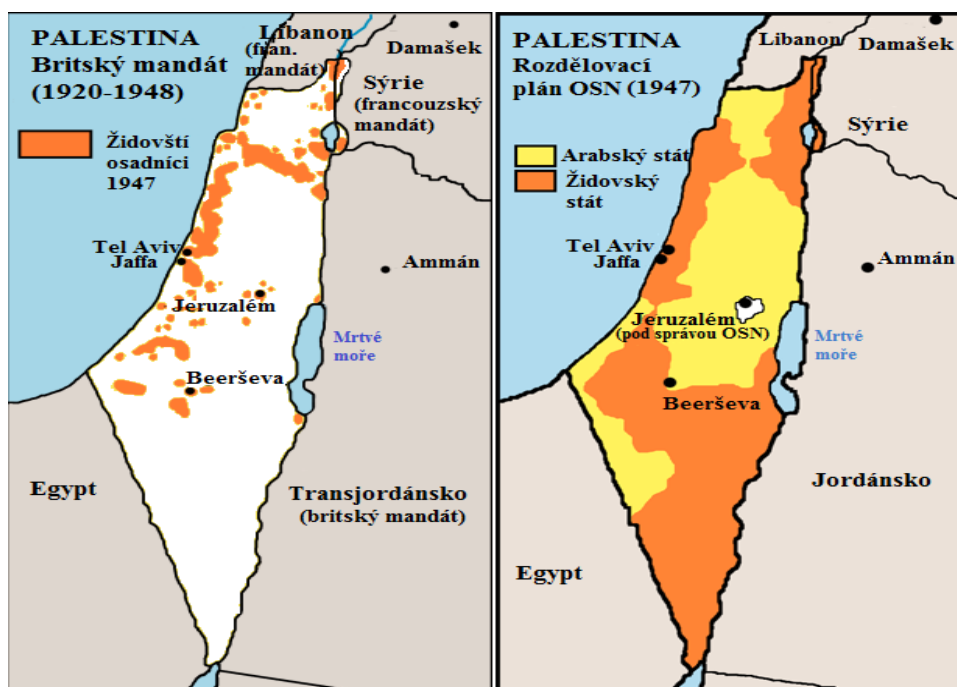
Po ekonomických problémech Velké Británie poškozenou 2. světovou válkou záležitost Palestiny předala v roce 1947 Organizaci spojených národů. Zvláštní komise následně vypracovala plán pro vznik dvou samostatných států. Město Jeruzalém mělo mít specifický status a nemělo být součástí ani židovského ani arabského státu. Palestina měla být rozdělena do osmi částí. Tři části měly být součástí židovského státu a tři arabského. Sedmou částí bylo město Jaffa, které mělo tvořit arabskou enklávu na židovském území. Osmou částí byl, již zmiňovaný Jeruzalém.

Arabové plán striktně odmítali. Vadilo jim zejména, že mnoho arabského obyvatelstva bude začleněno do Židovského státu, kde se stane minoritou. Někteří kritizovali i možný samotný vznik židovského státu na území Palestiny a za problematické považovali také velikost a kvalitu území. Naopak většina Židů plán akceptovala, jen některé radikálnější smýšlející skupiny byly proti. Na území Palestina navrhovaný plán vedl k nárůstu napětí mezi Araby a radikálními oddíly sionistů. Stupňující napětí ve společnosti způsobilo nárůst násilí. Například 9. 4. 1948 extremistické oddíly sionistů zmasakrovaly 250 osob palestinské vesnice Dejr-Jasin. Oficiální židovské politické strany se od toho incidentu distancovaly. Důsledek masakru byl obrovský, rozpoutal masový palestinský exodus, během kterého zcela zaniklo 450 arabských vesnic. Z Palestiny utíkali převážně do sousedních států, například Egypta,

⁹ Muftí je vysoký islámský duchovní, který vykládá islámské právo a vydává fatwy

¹⁰ ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2007.

Jordánska a Sýrie. V roce 1950 registrovaných palestinských uprchlíků bylo přes 900 tisíc.¹¹



Obr. 1.: Plán rozdělení Palestiny v roce 1947 OSN a lokalizace židovských osad (Zdroj: TRAVELVICE TRAVELOGUE. *Blame the British and French for Today's Mayhem in the Middle East* [online]. 2009, upraveno)

4.2 Vznik Izraele a první arabsko-izraelská válka

Hlasování Valné hromady OSN proběhlo 29. listopadu 1947. Bylo odsouhlaseno rozdělení Palestiny podle navrhovaného plánu. Plán byl schválen výraznou většinou hlasů (33:13). Deset států se zdrželo hlasování. Zajímavý byl postoj Sovětského svazu, který též plán podpořil. Z tohoto kroku vyplývalo, že je možné očekávat zvýšený zájem Sovětského svazu o Blízký východ.¹²

Židovský stát byl vyhlášen dne 14. 5. 1948, kdy David Ben Gurion na shromáždění prozatímní státní radě přečetl deklaraci nezávislosti židovského státu. Další den byl stát Izrael uznán Spojenými státy americkými a také pak Sovětským svazem.¹³

Stejného dne, kdy došlo k vytvoření státu Izrael, mělo též dojít k vytvoření arabského národního státu. Protože ale Arabové odmítli plán OSN na rozdělení území na dva samostatné státy, arabský stát nebyl vyhlášen. Jako důsledek vzniku Izraele propukla první izraelsko-arabské válka. Proti Izraeli bojovali zejména Egypt, Jordánsko,

¹¹ KUMARASWAMY, P. *Historical dictionary of the Arab-Israeli conflict*: 2006, s. 142.

¹² MIDEASTWEB. *United Nations General Assembly Resolution 181* [online]. 1947.

¹³ ČEJKA, M. *Dějiny moderního Izraele*. 2011. s. 39–43.

Irák, Sýrie, Libanon a Saúdská Arábie. Válka měla dvě fáze. V první fázi se Izrael zaměřil na obranu a snahu zastavit arabskou invazi. Válečné období bylo pozastaveno příměří zprostředkované OSN. Příměří trvalo přibližně měsíc. Ve druhé fázi Izrael porazil útočící síly. Podle statistik jednoznačně na počet vojáků dominovala arabská strana. Na druhou stranu organizovanost, systematičnost, výcvik a obrovská motivace po holocaustu zvýhodňovaly izraelskou armádu. Efektivita a kvalita arabských vojsk byla velmi problémová. Rivalita velitelů oddílů, chaotičnost rozhodování a malá motivace vojáků, kteří často ani z Palestiny nepocházeli, také nehrála ve prospěch Arabů. Jordánsko se dokonce ve válce zaměřilo jen na obsazení oblastí, které OSN přidělilo arabskému státu a po obsazení Západního břehu nepokračovalo v boji. Izraelci během války trpěli nedostatkem zbraní. Tento nedostatek se řešil pomocí dodávek zbraní z Československa. Stalin měl v úmyslu přerušit vztahy Velké Británie a Spojených států amerických na Blízký východ a získat židovský stát na svoji stranu. V roce 1949 byly pod dohledem OSN stanoveny linie příměří, tzv. „zelená linie“. Prakticky jen Libanon uznal tyto linie za své hranice. Pro ostatní státy válečný stav neskončil.¹⁴

Praktickým důsledkem války bylo nenaplnění plánu OSN o rozdělení území. Arabský stát nevznikl, protože území, která měla tvořit stát, byla připojena k jiným státům. Pásmo Gazy obsadil Egypt a Západní břeh anektoval Jordánsko. Izrael obsadil větší území, než bylo v plánu OSN. Město Jeruzalém se nestalo mezinárodním městem spravovaným OSN, ale bylo rozděleno na Východní Jeruzalém kontrolovaný Jordánskem a Západní Jeruzalém pod správou Izraele.

Konflikt sionistů s Araby je rozšířen o nový spor, který je mnohem jasnějšího rázu. Název Palestina začíná být spojován s národní tužbou palestinských Arabů.

4.3 Období 1949–1967 a problém osad

Po izraelsko-arabské válce se zásadně změnilo demografické složení obyvatel. Izrael zavalila obrovská vlna židovských přistěhovalců především z arabských zemí, kde se Židé necítili v bezpečí. Pro jejich příchod byl klíčový tzv. zákon o návratu, který zaručoval každému člověku s židovskými kořeny právo stát se občanem Izraele. Naopak od počátku Izrael odmítal právo palestinských uprchlíků na návrat. Arabsko-izraelské konflikty se vystupňovaly během Suezské krize, kdy byl Izrael vmanévrován do sporů mezi Francií s Británií a Egyptem následujícím po znárodnění Suezského

¹⁴ COTTRELL, R. *The green line: the division of Palestine*. 2005, s. 46–65.

průplavu. Tato mezinárodní situace vedla v roce 1956 k válečnému konfliktu s Egyptem. Celý konflikt byl vyřešen na nátlak Spojených států a OSN. Izraelské jednotky obsadily v bojích Sinaj a pásmo Gazy, v roce 1957 se z obsazených území zase stáhly.¹⁵

Roku 1964 vznikla nejvýznamnější palestinská politická struktura nazvaná Organizace pro osvobození Palestiny (OOP). Organizaci bude věnována kapitola 6.1. V druhé polovině 60. let začal Egypt shromažďovat armádu k hranicím. Mobilizovat armádu začaly i Irák, Sýrie a Jordánsko. Sovětský svaz údajně Násirovi, prezidentovi Egypta, sdělil, že nemají zaútočit jako první. 5. června 1967 vypukla válka, překvapivým izraelským vzdušným útokem. Izraelské letectvo ovládlo vzdušný prostor, protože egyptská letadla byla vybombardována na základnách. Izrael dobyl Západní břeh a Východní Jeruzalém, které patřily Jordánsku. Dobył také pásmo Gazy, Sinajský poloostrov a na severu porazil Sýrii na Golanských výšinách. Z důvodu doby trvání války nazýváme konflikt šestidenní válka. Válka skončila velkým vítězstvím Izraele a pro Egypt představovala tisíce mrtvých. Izrael obsadil třikrát větší území, než měl před konfliktem.¹⁶



Obr. 2.: Srovnání rozlohy Izraele před a po šestidenní válce
(Zdroj: BBC. Key maps. [online]. 2013.)

Z pragmatického hlediska Izraele byl preemptivní úder nejsnadnějším a nejúčinnějším řešením bezprostředního ohrožení, ale zároveň nebyl ve shodě s mezinárodním právem. Po šestidenní válce Izrael ztratil spojení s Francií, které se nelíbila obrovská agrese izraelské armády. Po této válce se více začalo angažovat OSN, která následnou rezolucí č. 242 definovala podmínky pro vznik míru na Blízkém východě. Rezoluce se zabývala stažením Izraelců z okupovaných území a vzájemného

¹⁵ ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2007.

¹⁶ CHAPMAN, C. *Či je země zaslíbená?*. 2003. s. 31.

respektování všech států této oblasti. Palestinci se na okupovaných územích dostali pod izraelskou správu, což mělo za důsledek další uprchlickou vlnu. Okupovaní Palestinci se shromažďovali do různých guerillových skupin. Některým Palestincům důsledky války přinesly ekonomické zlepšení, protože mohli pracovat v Izraeli, pro který Palestinci představovali levnou pracovní sílu. Po roce 1967 se Izrael na okupovaných územích potýká s mnohem organizovanějšími a drsnějšími odboji.¹⁷

Na okupovaných územích Izraelci budovali vojenské základny. Na území se usazovali izraelští civilisté, což lze chápat jako porušení mezinárodního práva. Pro mnoho Palestinců politika osadnictví omezuje osobní svobodu. Za zmínku stojí například výstavba silnic určených jen pro osadníky, neustálá přítomnost izraelských vojáků. Izraeli bývá vytýkán porušení dvou principů mezinárodního práva. Zákaz transferu civilního obyvatelstva z oblastí okupujícího státu na okupované území a druhým významným porušením je zákaz trvalých změn, které nejsou ve prospěch místního obyvatelstva.¹⁸ Byly zakládány tzv. „pragmatické“ osady, které byly zakládány spíše na strategických místech, kde měli sloužit jako určitý druh ochrany izraelských hranic. Později o osídlování okupovaného území projevovali velký zájem ortodoxní sionisté a tak vznikaly ideologické osady. Religiózní sionisté se domnívali, že je Bůh povolal k plnění úkolu, což je právě osídlování těchto oblastí včetně pásma Gazy a Západního břehu. Ideový základ mesiášského typu byl nejvíce znát u radikálního osadnického hnutí Guš Emunim. Opravdový nárůst počtu osadníků je zaznamenán v roce 1977, kdy izraelská vláda motivovala obyvatele obzvláště daňovými a sociálními výhodami.¹⁹

4.4 Jomkippurská válka a první intifáda

Po šestidenní válce OOP působilo na území Jordánska, Libanonu a následně v exilu v Tunisku.²⁰

Egypt chtěl získat zpět ztracená území z šestidenní války. Dne 6. 10. 1973, právě když probíhá jeden z nejvýznamnějších židovských svátků – Jom Kippur neboli Den smíření, došlo k neočekávané válce. Egyptané vtrhli na Sinajský poloostrov. Sýrie překročila Golanské výšiny. Jordánsko se útoku nezúčastnilo. V Den smíření nefunguje veřejná doprava, nevysílá televize ani rádio, tyto skutečnosti nahrávali muslimům. Za

¹⁷ ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2007.

¹⁸ BTSELEM. *Land Expropriation and Settlements* [online]. 2014.

¹⁹ ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2007.

²⁰ Samotná činnost a důsledky této situace bude rozebrána podrobněji v kapitole 6.1 zaměřena na historii a vývoj OOP.

pomocí obrovských dodávek zbraní ze Spojených států se Izraeli podařilo přejít do ofenzívy a válku vyhrát. Po této válce USA se stala hlavním regulátorem Blízkovýchodních konfliktů a vytvořila nové funkce zabývající se diplomacií států na Blízkém východě. Snahy o mír se opíraly o rezoluci č. 338, která byla přijata během Jomkippurské války.²¹

Ke špatné situaci přispěla nezaměstnanost Palestinců, složitý neustále kontrolovaný pohyb tamních lidí a extrémně zvýšená politika osadnictví, kdy ročně přicházelo zhruba šest tisíc nových osadníků oproti bývalým sedmi sto osadníků.²² Následek frustrace Palestinců na okupovaných územích bylo vypuknutí první intifády neboli povstání. Vlna protestů a nepokojů se rozšířila z pásma Gazy i na Západní břeh. Pro první intifádu jsou charakteristické palestinské demonstrace, rabování, nepokoje, házení kamenů a někdy používání lehkých zbraní. Nepřiměřené reakce Izraelců vyvolaly kritiku OSN, USA a západní Evropy. V tomto prostředí vznikaly nové skupiny, které nebyly ovlivněné OOP sídlící v exilu v Tunisku. Objevují se doposud neznámé skupiny jako je Hamás nebo Palestinský islámský džihád. Za propuknutí první intifády můžeme považovat rok 1987 a konec je přisuzován mírovým dohodám v roce 1993.²³

4.5 Období mírových procesů

Po smrti prezidenta Násira, který byl pod vlivem SSSR, došlo ke změně politických garnitur. Po nátlaku na egyptského prezidenta Sádáta ze strany USA se otevřela šance ke zlepšení izraelsko-egyptských vztahů. Sádát navštívil Jeruzalém, zavítal se u pamětníka za holocaust a pomodlil se v mešitě Al-Aksá. Na oplátku premiér Begin jel do Egypta. Návštěvy zemí politických představitelů Egypta a Izraele byly zárodkem následující mírové dohody, jejíž podstatná část se uzavřela v letním americkém sídle, kde byla podepsána tzv. Campdavidská dohoda. Izraelsko-egyptský mír byl dokončen 26. 3. 1979 ve Washingtonu podepsáním mírové smlouvy. Z dohody vyplývalo, že se má do tří let izraelské vojsko stáhnout se Sinaje, což také učinilo. Dohoda vyvolala pozdvižení v arabském světě. Egypt byl označen za zrádce, a dokonce byl na chvíli vyloučen z Ligy arabských států.²⁴

²¹ REICH, B. a GOLDBERG, D. *Historical dictionary of Israel*. 2008, s. 596–598.

²² ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2007.

²³ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. 2007, s. 84–85.

²⁴ COTTRELL, R. *The green line: the division of Palestine*. 2005, s. 90.

Po americké iniciativě byla svolána mírová konference v Madridu, která proběhla v roce 1991. Přítomny jsou delegace Sýrie, Egypta, Izraele, Libanonu a společná jordánsko-palestinská delegace. Samozřejmě nesmíme opomenout USA, pořadající Španělsko a Sovětský svaz. Základním cílem bylo dát rozhodující impuls k mírovým jednáním Izraele s Palestinci a se sousedními státy. Dá se říct, že konference nic nevyřešila, ale už samotná účast všech sousedních států Izraele se považuje za úspěch. Radikální palestinské skupiny Hamás a Islámský džihád celý proces odsoudili.²⁵

Izrael si začal uvědomovat, že je lepší komunikovat s velením v exilu, tedy s OOP, než s radikály z Hamásu, proto zrušil zákaz kontaktu s OOP. Od prosince 1992 do srpna 1993 probíhaly tajné rozhovory, které zprostředkovalo Norsko. Účastnili se jej zástupci zemí, jmenovitě ministr zahraničí Šimon Peres a Mahmúd Abbás. Dohoda z Osla byla podepsána 13. 9. 1993, kdy si historicky „potřepal“ rukou předseda OOP Jasir Arafat s premiérem Jicchakem Rabinem. Za úsilí o mír byla udělena Nobelova cena Arafatovi, Peresovi a Rabinovi. Oficiální název dohody zněl Deklarace principů přechodné samosprávy. Jednalo se převážně o regiony, které měly spadat pod správu Palestincům. Jedná se o otázku Jeruzaléma, osud palestinských uprchlíků, problém židovských osad na okupovaných územích, zajištění bezpečnosti, vymezení hranic a další. Dohoda měla být uzavřena na základě rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 242 a č. 338.²⁶ Na přechodnou dobu 5 let měla být ustanovena Palestinská národní samospráva, která v pásmu Gazy měla zajišťovat oblast vzdělání, kultury, sociálního zabezpečení a další. Civilní bezpečnost měla mít na starosti palestinská policie. V roce 1994 se izraelské vojenské jednotky stáhly z pásma Gazy a přenechaly bezpečnost palestinské policii. V rámci dohody se vyměnily dopisy o vzájemném uznání, které obsahovaly důležité pasáže o uznání státu Izraele a o uznání OOP, jakožto zástupce palestinského lidu. Nikde, ale nebylo poznamenáno uznání vzniku Palestinského státu, což bylo Arafatovi velmi vytýkáno.²⁷ Zároveň se zlepšovaly jordánsko-izraelské vztahy, které vyústily 26. října 1994 podepsáním mírové smlouvy, což je druhá mírová smlouva se sousedním státem.²⁸

S přibývajícím měsíci bylo jasné, že časový harmonogram z dohody nemůže být dodržen. Předpokládalo se, že se vše dovrší v roce 1999. Největší problémy pro

²⁵ ČEJKA, M. *Dějiny moderního Izraele*. 2011, s. 219.

²⁶ ISRAEL MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. *Declaration of Principles* [online]. 2013.

²⁷ KUMARASWAMY, P. *Historical dictionary of the Arab-Israeli conflict*: 2006, s. 342.

²⁸ CHAPMAN, C. *Či je země zaslíbená?* 2003, s. 33.

vymezení hranic představovaly židovské osady. Dále značný problém způsobovalo město Jeruzalém. Palestinci se domnívali, že východní část Jeruzaléma bude následně hlavní město jejich státu, ale Židé považovali po šestidenní válce Jeruzalém za sjednocený. Pro nereálnost odlučitelnosti je město obestavěno židovskými osadami. Obě strany se začaly obviňovat z nedodržení závazků.

Smlouvu z Osla tvrdě odmítal Hamás a Islámský džihád, který stupňoval své radikální akce, a proto palestinská policie zdaleka nedokázala zajistit bezpečnost v pásnu Gazy.²⁹

Násilí radikálů z obou stran rostlo. Dne 25. února 1994. vstoupil židovský muž do společné hebronské svatyně patriarchů a zmasakroval modlíci se muslimy. Celá událost vyvolala obrovské demonstrace a nepokoje. Izrael odpovídal vojenskými zásahy spolu s uzavřením palestinského území. Ty vedly ke zhoršení ekonomické situace, neboť Palestinci byli hospodářsky výrazně závislí na státu Izrael.

Dne 28. září 1995 byla podepsaná ve Washingtonu tzv. přechodná smlouva týkající se Západního břehu. Neformálně se jí říká Oslo II. Izraelská armáda měla vyklidit další palestinská města. Pod palestinskou správu se dostala nová města, například Ramalláh, Betlém či Nábulus. Z velkých měst chybí jen město Hebron. Západní břeh měl být rozdělen do tří zón. Do zóny A patří, již zmiňovaná velká města. Zde měli Palestinci civilní i bezpečnostní samosprávu. Zóna B obsahuje husté venkovní oblasti. Palestinci zajišťovali jen civilní právo a bezpečnost měla na starosti izraelská armáda. Zóna C byla pod plnou kontrolou Izraele. Zde patří všechna nejspornější oblasti – Východní Jeruzalém, Hebron a pohraničí. Zóna C tvoří přibližně 70% z celého území. Byly dohodnuty volby do palestinského parlamentu a postupný odchod vojsk ze zón B a C.³⁰

Tragický moment v dalším mírovém jednání se stal 4. listopadu 1995, kdy v centru Tel-Avivu byl smrtelně zraněn Jacchik Rabin mladým Židem, který podle něj jednal v souladu s náboženským právem. Verdikt soudu byl nepodmíněný doživotní trest. Smrt Rabina se zdá být klíčová pro vývoj mírových jednání. Po jeho smrti se zdaleka nepodepsaly tak významné dohody svým rozsahem a dopadem jako jsou smlouvy z Osla. Mírové procesy se jen čím dál více komplikovaly, až se v roce 2000 zcela zastavily.³¹

²⁹ ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2007.

³⁰ COTTRELL, R. *The green line: the division of Palestine*. 2005, s. 115.

³¹ ČEJKA, M. *Dějiny moderního Izraele*. 2011, s. 244–248.

4.6 Druhá intifáda

Na konci září roku 2000 se zvedla vlna protestů a demonstrací na okupovaných územích proti Izraeli. V srpnu budoucí premiér Ariel Šaron šel na návštěvu na Chrámovou horu s ozbrojenou skupinou vojáků, což pro Palestince představovalo provokaci. Druhá intifáda se také nazývá Al-Aksá. Metody byly mnohem brutálnější a krvavější. Hamas a Islámský džihád používají sebevražedné útoky a výbušné opasky. Dále byly vyvinuty rakety Kassám, miny a dálkově řízené podzemní nálože. Vše vedlo ke krvavým incidentům a ke kruté reakci Izraele. Izraelská politika se zaměřovala na likvidaci šefů Hamásu a to mimosoudním procesem Podařilo se jim zlikvidovat duchovního vůdce šejcha Jasína. Později byl zabit i opravdový mozek operací Abdela Azize Al-Rantissího. Celá taktika mimosoudních likvidací byla velmi ostře kritizována Západem i USA. Za konec druhé intifády se považuje smrt Jásira Arafata a to v roce 2004.³²

V roce 2002 se izraelská vláda rozhodla postavit separační bariéru mezi Izraelem a Západním břehem. Zeď má zabránit průniku palestinským teroristům do Izraele. Bariéra obehne 681 km Západního břehu, bez hranic s Jordánskem. U velkých měst dosahuje až 8 metrů, ostnaté dráty, věže a kamery. Židé bariéru vnímají jako nevyhnutelné zlo pro bezpečnost. Zeď nekryje linie příměří z roku 1949. Přičleňuje k Izraeli zhruba 13 arabských vesnic. Zeď v roce 2005 neuznal mezinárodní soud. Pásmo Gazy je už oploceno od 90. let minulého století.³³

³² FAURE, C. *Dictionary of the Israeli-Palestinian conflict*. c2005, s. 37–38.

³³ ŠLACHTA, M. *Ohniska napětí ve světě*. 2007, s. 71–83.

5 Geografická charakteristika pásma Gazy

Pásma Gazy je 360 km² úzký pobřežní pás, který se nachází na Blízkém východě, konkrétněji mezi Egyptem a Izraelem. Pro srovnání je rozloha o trochu větší než stát Malta. S Egyptem má 11 km dlouhé hranice a s Izraelem 51 km. Pásma zabírá přibližně 40 km mořského pobřeží v šířce kolem 10 km. Práva na využívání moře jsou limitována smlouvami s Izraelem. Z historického hlediska tento strategický pás protíná blízkovýchodní-severoafričskou obchodní cestu. Nachází se v subtropickém pásmu. Zimy jsou zde mírné a léta horká a velmi suchá. Terén je převážně písčité. Jedná se o pobřežní rovinu s největším bodem Abu 'Awdah, který je vysoký jen 105 m n. m.³⁴

Oblast je velmi chudá na nerostné suroviny. Z hlediska zemědělství jsou zde místa, kde jsou přírodní trávy a orná půda, ta však tvoří pouhých 7,39 %. Území je značně přelidněno a vzhledem k tomu, že jde vlastně o velkoměsto s malým zázemím v semiaridní oblasti, není absolutně místní zemědělství schopno vyprodukovat dostatek potravin pro místní obyvatelstvo a území je zcela závislé na dovozu. Jeho produkci snižuje i rostoucí spotřeba vody ve městě a také poničení zemědělské infrastruktury během vojenských akcí. Infrastruktura cest je velmi narušována rozebíráním materiálů pro vojenské účely Hamásu a následným protiútokem Izraele, který zdemoluje část infrastruktury jako obranný tah proti dalšímu útoku Hamásu. Důsledkem je kontrola Izraele na dovozu materiálu do pásma Gazy, respektive blokáda importu.³⁵

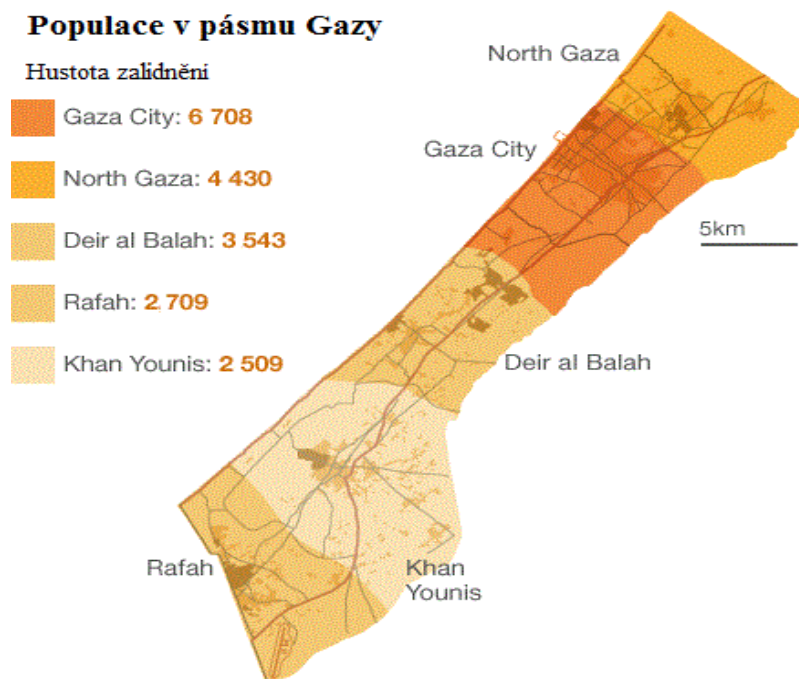
Mezi hlavní environmentální rizika patří písečné bouře a dlouhotrvající sucho. Oblast nedisponuje žádným vydatnějším zdrojem vody. OSN popisuje situaci ohledně vody a kanalizace za velmi kritickou. Dostupnost čisté vody je značně nižší než celosvětový standart.³⁶ Mezi aktuální geografické problémy bychom mohli zařadit nedostatek vody, desertifikaci, zasolování pitné vody, degradace půdy a znečišťování podzemních vod.³⁷

³⁴ CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. *The World factbook* [online]. 2012.

³⁵ UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME. *The Gaza strip* [online]. 2012.

³⁶ BBC. *Life in the Gaza strip* [online]. 2012.

³⁷ INDEX MUNDI. *Gaza strip environment* [online]. 2012.



Obr. 3.: Hustota obyvatel v pásmu Gazy v roce 2012
(Zdroj: BBC. *Life in the Gaza strip* [online]. 2012, upraveno)

V pásmu Gazy je registrováno přes 1,7 mil. obyvatel a do deseti let jich má být více než 2,1 mil. Již v současnosti patří k nejlidnatějším částem planety, je zde enormní hustota zalidnění, přibližně 3820ob./km². Počet obyvatel za 40 let se zvýšil čtyřnásobně.

Žijí zde převážně palestínští Arabové. Z hlediska náboženského vyznání dominují muslimové (99,3 %), pak se zde nachází i malá skupina křesťanů (0,7 %). Úřední jazyky jsou hebrejšтина, arabština a angličtina.

Tab. 1.: Srovnání věkové struktury v pásmu Gazy v letech 2013 a 1980

Věk	0–14	15–24	25–54	55–64	65 a víc
Podíl v r. 2013 (v %)	43,5	20,9	29,6	3,4	2,6
Podíl v r. 1980 (v %)	47,4	27,9	11,4	9,9	3,4

(Zdroj: CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. *The World factbook* [online]. 2012. a EFRAT, E. *Geography and politics in Israel since 1967*. 1988, s. 103.)

Z věkové struktury je v roce 2013 nejvíce zastoupená skupina dětí do 14 let, a to 43,5 %. Je zde velká novorozenecká úmrtnost, která je způsobena špatnou zdravotnickou službou a péčí o těhotné ženy. Z tabulky lze vyčíst, že věková struktura obyvatel se za posledních třicet let víceméně nezměnila. Střední věk dosahuje pouhých 18,1 let. Přirozený přírůstek je vysoký, pohybuje se okolo 3 % a řadí území Gazy do první desítky území s největším přirozeným přírůstkem. Pásmo Gazy můžeme zařadit

do první fáze demografického vývoje. Mnoho dalších ukazatelů jako jsou například natalita, mortalita by nám jen potvrdila, jak kritická situace je v pásnu Gazy.³⁸

Palestinci používají izraelské šekely, což vytváří ještě větší závislost na Izraeli. Nemají vůbec vlastní měnu. Nezaměstnanost přesahuje hranici 22 %. V roce 2011 se nezaměstnanost šplhala až k 40 %, jak uvádí zdroj Index mundi.³⁹ Pro srovnání v roce 2013 Bosna a Hercegovina měla 27,5% nezaměstnanost.⁴⁰ Mladí obyvatelé ve věkovém rozmezí 18–24 let přesahují míru nezaměstnanosti 38 %, což způsobuje velký problém, neboť mladí Palestinci se kvůli své frustraci přidávají do radikálních islamistických organizací. V problematice nezaměstnanosti se mnoho zdrojů rozchází. Ve srovnání se Západním břehem (19,1%) se pásno Gazy nachází v mnohem kritičtější situaci. Vysoká nezaměstnanost je dána především nedostatkem pracovních příležitostí. Pokud nějaké jsou, tak hlavně na území Izraele, kde jsou Palestinci bráni jako levná pracovní síla. Mnoho Palestinců pracuje v oborech stavebnictví jako například dělníci stavby infrastruktury.⁴¹ Obyvatel pod hranicí chudoby se zde vyskytuje přes 38 %. Ekonomika pásnu Gazy je velmi nestabilní a slabá. Od roku 2006 přišla navíc o mnoho zahraničních financí kvůli vítězství radikální organizaci Hamás ve volbách.

Obyvatelstvo se koncentruje do velkých měst, převážně do hlavního města Gaza, pak dále do Khan Younis a Rafáh. Mnoho obyvatel žije v utečeneckých táborech spravovaných UNRWA. V utečeneckých táborech je hustota zalidnění až 50 000 obyvatel na km². Nachází se zde 8 utečeneckých táborů. Největší z nich se jmenuje Jaballya. Leží severně od hlavního města Gaza a má registrovaných 90 tisíc Palestinců. Palestiniští uprchlíci tvoří přes 68 % všech obyvatel. Velká koncentrace obyvatel ve městech (74,3 %)⁴² vykazuje snahu dosáhnout lepší životní úrovně. Ve městech se lépe hledá pracovní uplatnění než na vesnicích, existuje v nich zárodek zdravotnických a sociálních služeb. V oblasti pásma Gazy se před rokem 2005 nacházelo 25 izraelských osad a některé izraelské vojenské objekty.⁴³ Existují však i názory, že kritická demografická data jsou nadhodnocena z důvodu větších dotací například z Evropské unie.

³⁸ CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. *The Word factbook* [online]. 2012.

³⁹ INDEX MUNDI. *Gaza strip unemployment rate* [online]. 2012.

⁴⁰ AGENCIJA ZA STATISTIKU BIH. *Statistical areas* [online]. 2014.

⁴¹ THE COMMUNIST OF PARTY ISRAEL. *The unemployment rate in the Gaza strip* [online]. 2013.

⁴² CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. *The Word factbook* [online]. 2012.

⁴³ FAURE, C. *Dictionary of the Israeli-Palestinian conflict*. c2005, s. 137.



Obr.4.: Mapa dokumentující velkou urbanizaci a výskyt utečeneckých táborů
(Zdroj: GRINGER. *Map of Gaza strip* [online]. 2009, upraveno.)

Před rokem 1948 pásma Gazy bylo součástí Britského mandátu Palestina. V mezidobí roku 1948–1967 bylo spravováno Egyptem a od roku 1967 ho okupuje Izrael. Po roce 1948 se pásma Gazy stalo jedno z největších ohnisek izraelsko-palestinského napětí. Roku 1987 zde vypukla první intifáda. Od 90. let se Gaza stala základna pro radikální islamistické skupiny. Po vypuknutí druhé intifády z pásma Gazy se plánovaly sebevražedné útoky a do pásma Gazy směřovalo mimosoudní likvidace hlav islámských organizací ze strany Izraele. Gaza zaznamenala zvýšené násilí, které bylo spojeno s izraelsko-palestinským konfliktem. V roce 2005 byly evakuovány všechny židovské osady v pásma Gazy, přibližně osm tisíc osadníků. Z důsledku

konfliktu Fatahu a Hamásu se v roce 2007 pásma Gazy dostala pod takřka úplnou kontrolu teroristické organizace Hamás.⁴⁴

⁴⁴ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. 2007, s. 155–156.

6 Vnitropolitický vývoj palestinské samosprávy

Hlavním cílem palestinské samosprávy je státoprávní požadavek na Západním břehu, včetně Východního Jeruzaléma a pásma Gazy. Hlavní politická reprezentace, která je uznávaná na mezinárodní scéně, požaduje zřízení státu Palestina na základě dohod z Osla, rezolucí stanovených OSN a uznání státu v mezinárodním prostředí. V prvopočátcích v palestinském parlamentě dominovala strana Fatah, po volbách roku 2006, se do popředí dostal radikálnější Hamás, který získal nadpoloviční většinu hlasů. Výsledky voleb neuznal Fatah ani Izrael. Fatah, který má silnější pozice na Západním břehu, se zde přemístil. A Hamás roku 2007 násilně převzal moc v pásmu Gazy. V důsledku vznikla intenzivnější blokáda pásma Gazy, která trvá prakticky až dodnes. Palestinská samospráva je de facto rozdělena na teritoriální oblasti dvou mocenských skupin, které spolu odmítly spolupracovat. Záblesk naděje usmíření přineslo podepsání dohody o vytvoření společné vlády v roce 2011. Pokud by se tak stalo, vedlo by to k rozsáhlým důsledkům na palestinských územích.⁴⁵

Pro politický systém a systém řízení je charakteristické neefektivní fungování centrálních a místních institucí, a to z důvodu zakořeněné korupce a existence velkých rodinných klanů ve společnosti. Ke stabilitě nepřispívají i nepředvídatelné kroky Izraele, které podrážejí autoritu palestinských institucí. Dosavadní vláda v čele s premiérem Salámem Fajjádem, která byla vytvořena na Západním břehu v květnu v roce 2012, se snaží provést rozsáhlé reformy s cílem vytvořit nepodplatitelné instituce, fungující infrastrukturu, stabilizovat bezpečnost, restrukturalizovat zemědělství na orných půdách a vštěpit Palestincům důvěru ve vlastní schopnosti a dovednosti. Soudní moc je nezávislá a má dvě větve, státní a náboženskou. V praxi se preferuje zákon společenských a náboženských zvyklostí.

V politickém prostředí existuje 15 politických stran. Nejvýznamnější silou je OOP spojující všechny hlavní politické strany kromě Hamásu. Palestinská národní samospráva vykazuje republikový charakter s dominancí prezidenta a premiéra, kteří se dělí o výkonnou moc.⁴⁶

6.1 Organizace pro osvobození Palestiny

Počátky vzniku, které souvisí s egyptskou podporou, sahají do šedesátých let, konkrétněji 29. 5. 1964. Postupně se stala největší palestinskou organizací. Založení

⁴⁵ JEŽOVÁ, M. *Současný Blízký východ: politický, ekonomický a společenský vývoj od druhé světové války do současnosti*. 2011, s. 125–126.

⁴⁶ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Vnitropolitický vývoj Palestiny* [online]. 2012.

OOP bylo koordinováno egyptským prezidentem Násirem, který chtěl OOP použít jako nástroj proti tradičnímu rivalovi králi Jordánska, kde žilo mnoho palestinských uprchlíků. První předsedou se stal Ahmad Šuqajrí. V roce 1968 byla připojena k OOP organizace Fatah, kterou založil Arafat. Relativně brzy se stala nejvýznamnější organizací v rámci celé organizace pro osvobození Palestiny. OOP dosáhla svého významu především od roku 1969, protože v tu dobu se do čela dostal Jásir Arafat. Dokázal se vymanit z egyptského vlivu a zasadit organizaci do vědomí veřejnosti. Jádro tvořily různé oddíly v čele s Fatahem. Nikdy se nepodařilo získat na svou stranu všechny. OOP pro Araby byla vnímána jako odbojová organizace, naopak Izrael ji interpretoval jako radikální až teroristickou organizaci. Argumenty proti násilným aktivitám vyjadřovala jako nutnou, oprávněnou ochranu proti izraelské okupaci. OOP se skládá jak z vojenského, tak i z civilního křídla, které pomocí financí z arabských států vybudovalo sociální systém. Část financí směřovala pro založení výkonného a politického aparátu. Později bylo zřízeno i diplomatické zastoupení v cizině a pozorovatelská mise v OSN. S uplynutím několika let se zákony OOP formovaly demokratičtěji, s čímž nesouhlasili někteří členové a zakládali nové oddíly. Roku 1974 byla na summitu Ligy arabských států OOP uznána jako legislativní reprezentant a zastánce palestinských obyvatel.⁴⁷

Na zasedání založení OOP byla založena Palestinská národní rada. Jedná se o exilový parlament, který se schází každé dva roky. Většina členů žije v zahraničí. Úředním dokumentem je Palestinská národní charta neboli ústava organizace. Přijata byla také na zasedání ve Východním Jeruzalémě, na tehdejší jordanšském území. Po dohodách z Osla se odsouhlasilo odstranění některých bodů popírající právo na existenci Izraele.⁴⁸

V sedmdesátých letech izraelsko-palestinský konflikt byl přenesen na území Jordánska. Velitelství OOP sídlilo v Ammánu. Vzrůstající moc OOP přinášela čím dál větší obavy jordanšského krále. V utečeneckých táborech jordanšská policie ztrácela svoji autoritu. Do jisté míry fakt společného nepřítele Jordánska a Izraele podpořil izraelsko-jordanšské vztahy. V září roku 1970 králi přešla trpělivost s neustálými boji a vyhlásil stanné právo. Jordanšské tanky zaútočili na základny v Ammánu. Do boje se vměstnala i syrská armáda pod záminkou ochrany Palestinců, která se za chvíli stáhla z obavy útoku Izraele. Většina Palestinců unikla do jižního Libanonu. Velký problém zde sehrály

⁴⁷ ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2007.

⁴⁸ REICH, B. a GOLDBERG, D. *Historical dictionary of Israel*. 2008, s. 411–413.

odštěpené oddíly, které se neřídily nařízenými Arafata, jakožto největšího představitele OOP. Palestinsko-jordánské násilí vykazovalo charakter občanské války. Po vyhnání OOP do Libanonu násilí zcela neskončilo, protože za dalšími útoky stálo hnutí Hizballáh.⁴⁹

Po izraelské invazi roku 1982 do jižního Libanonu se OOP dostává do exilu, konkrétněji do Tunisu. Invaze následovala po neustálém odstřelování Galileje členy frakcí OOP, a po obavách Libanonu, aby nevznikl „stát ve státě.“ V Tunisu se dostala do jisté izolace od reálného dění. Také v osmdesátých letech roste vliv nových skupin Hamásu a Palestinského islámského džihádu z důvodu exilu OOP. Vznikají snahy jednání OOP, Jordánska a Izraele. Izrael si postupně uvědomuje, že je lepší vyjednávat s OOP než s Hamásem. Narůstá obrovský vliv Spojených států na Blízký východ. OOP podporovala invazi Iráku do Kuvajtu. Tím OOP ztrácí mnoho finančních příjmů z arabských států. Z dohody Oslo I byla stanovena Palestinská národní samospráva. Roku 1994 byla podepsána smlouva o odchodu izraelských vojsk z Gazy a Jericha. Téhož roku se Jásir Arafat přesunul své sídlo do Gazy.⁵⁰

Roku 2004 umřel Jasir Arafat. Následující rok se stal novým prezidentem Mahmoud Abbas, který zastává tuto funkci i dnes. OOP a Fatah ztratili dominantní postavení nad palestinským parlamentem roku 2006, kdy Hamás vyhrál volby. Vše vedlo k silnému snížení vlivu OOP, která se usídlila na Západním břehu, a Hamás ovládl pásma Gazy.⁵¹

V současnosti de facto je OOP nadřazená vůči palestinské národní správě. Podepsala všechny mírové dohody. Jedná jménem Palestinců, jak na vlastním území, tak v zahraničí.⁵²

6.2 Al-Fatah

Jedná se o největší a o nejstarší organizaci v rámci OOP, kterou založil Jasir Arafat s dalšími tehdejšími studenty káhirské univerzity roku 1957. Její založení sahá až ke kontaktům s Muslimským bratrstvem. Současní vůdcové nejsou rádi, když jim někdo připomíná vazby s Muslimským bratrstvem. Mnozí členové bratrstva přešli k Fatahu.⁵³ Jedná se o hnutí zaměřené na boj proti Izraeli za práva palestinského lidu. První teroristický útok proti Izraeli provedl 3. ledna 1965, který se ovšem nezdařil. Útok měl

⁴⁹ KUMARASWAMY, P. *Historical dictionary of the Arab-Israeli conflict*: 2006, s. 263–267.

⁵⁰ ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2007.

⁵¹ REICH, B. a GOLDBERG, D. *Historical dictionary of Israel*. 2008, s. 412–413.

⁵² MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Vnitropolitický vývoj Palestiny* [online]. 2012.

⁵³ INTROVIGNE, M. *Hamás: islámský terorismus ve Svaté zemi*. 2003, s. 29.

vyřadit z provozu nový izraelský vodovod. Fatah byl připojen k OOP roku 1968, a následně získal kontrolu nad výkonnou mocí. Členové Fatahu byli zvoleni do Palestinské samosprávy a palestinského parlamentu. Do roku 1996 absolutně dominovali politickému životu na palestinském území. Vlivem vnitřních nepokojů a špatných recesí svých členů ztrácela podporu na úkor Hamásu. Hovoří se o nutné vnitřní reformě organizace.⁵⁴

6.3 Odštěpené skupiny z OOP

Po různých událostech, ať už to byly nepokoje nebo naopak po podepsání mírových dohod, se vytvářely nové skupiny. V průběhu let se od OOP některé skupiny odtrhly a zase naopak některé připojily.

Lidová fronta pro osvobození Palestiny (LFOP) je palestinská radikální organizace s levicovým zaměřením. Ve svých ideologiích začala kombinovat arabský nacionalismus s marxismem-leninismem. Organizaci inspiroval také Fidel Castro. Její hlavním cílem bylo zničení Izraele stejně jako zbavení vlivu Západu na Blízký východ. LFOP se k OOP připojila v roce 1968 a stala se druhou nejsilnější skupinou po Fatahu. V roce 1974 z OOP odešla a stala se velkým kritikem. Kritizovala pragmatismus a opuštění cíle zničit Izrael. Organizace se dále štěpila na LFOP-hlavní velení a Demokratickou frontu pro osvobození Palestiny (DFOP), z které vzešla současná strana Palestinská demokratická unie FIDA. LFOP nejčastěji operovala z Libanonu a z okupovaných území. Mnoho arabských států na tuto organizaci pohlíželo negativně. Její členkou byla i Lejla Chalídová, která kandidovala v prezidentských volbách proti Arafatovi v roce 1996. Ve volbách roku 2006 LFOP získala 3 křesla. Vyskytuje se na listině teroristických organizací EU a USA.⁵⁵

Organizace Abu Nidala (OAN), jejíž zakladatel byl pro svoji krutost považován za kmotra terorismu, se od OOP odtrhla roku 1974 a odmítly jakékoliv budoucí kompromisy s Izraelem. Operovala z území Iráku, Sýrie, Libye a Egypta. Přezdívá se jí nájemná teroristická organizace. Má na svědomí teroristické akce ve dvaceti zemích. Dokonce se pokoušeli zlikvidovat Arafata. Abu Nidal, vykazoval známky paranoika a psychopata. Svou krutost praktikoval i na vlastní členy organizace.⁵⁶

⁵⁴ REICH, B. a GOLDBERG, D. *Historical dictionary of Israel*. 2008, s. 203–204.

⁵⁵ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. 2007, s. 115–117.

⁵⁶ FEDERATION OF AMERICAN SCIENTIST. *Organizace Abu Nidala* [online]. 2004.

Arabská osvobozenecská fronta byla založena v roce 1969 z irácké skupiny. Měla se stát nástrojem irácké politiky v OOP. Měla menší vliv na dění a byla pod režii iráckého velení. Po 90. letech byla začleněna do Palestinské národní autonomie.⁵⁷

6.4 Hamás

Hamás představuje největší fundamentalistické hnutí, které se vyskytuje v Palestině. Některá definice fundamentalismu říká, že nelze jasně rozlišovat mezi politickou a náboženskou oblastí lidského života. Islámský terorismus je velmi dobře organizovaný. Má velmi dobře propojené a propracované struktury. Odmítá státní autoritu.

Za předchůdce Hamásu se dnes považuje hnutí šejcha Izz al-Dín al Qassáma (1882–1935), jehož jméno dnes nese název bojového křídla Hamásu. Stavěl se proti obsazování palestinského území a nabyt názoru, že pro celý islámský svět se musí stát prioritou vojenský odpor proti izraelským kolonistům. Na setkání Muslimského bratrstva, ze kterého vzešel Hamás, byl stanoven palestinský problém za prioritní. Můžeme říci, že určitá snaha organizaci postavit do nadnárodní roviny. Dohodlo se založení filiálky přímo v pásnu Gazy.

Vlivem vnitropolitických neshod mezi prezidentem Násirem a Muslimským bratrstvem, se začala organizace štěpit a byla vystavena mimo egyptský zákon. V palestinské odbočce členové začali zaujímat dvě různé názorové linie. První znamená odklon od ozbrojeného boje a snaha o nápravu společnosti prostřednictvím přísného zachování islámského zákona. Zastánci tohoto názoru pracují na náboženské obnově skrze zakládání kulturních, sociálních, vzdělávacích a ekonomických institucí. Vojenské operace je potřeba naplánovat na vhodný historický okamžik. K tomuto směru se i posléze přilnulo Muslimské bratrstvo a také zakladatel a duchovní vůdce Hamásu Ahmad Izmaíl Jásín (1936–2004), jehož ideologie vzešla z Muslimského bratrstva. Byl hlavním představitelem bratrstva v Palestině. Od 14 let je ochrnutý kvůli zranění na fotbalovém zápase. Druhý názor spočíval v neustálém vojenském odporu vůči Izraeli.⁵⁸

Po šestidenní válce Jásín kritizoval OOP a Fatah z ozbrojeného boje, protože se domníval, že je nejprve potřeba společnost islamizovat. Návrat k ozbrojenému boji je zaznamenán v 80. letech, kdy Jásín vyzýval k ozbrojenému odboji. Jásín byl uvězněn izraelskou bezpečnostní složkou. Následně propuštěn za výměnu izraelských zajatců.

⁵⁷ ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2007.

⁵⁸ INTROVIGNE, M. *Hamás: islámský terorismus ve Svaté zemi*. 2003, s. 15-35.

Hnutí Hamás vzniklo 1987 a bylo ještě v průběhu první intifády pod vlivem Muslimského bratrstva.⁵⁹

Hamás v překladu znamená nadšení. Heslem Hamásu je Alláh jako poslední cíl, Prorok jako hlava, Korán jako ústava, smrt pro Alláhovu slávu jako nejžhavější touha.⁶⁰ Odmítnul dohody z Osla a popřel existenci Izraele. Ústy svého představitele pronesl: „Takzvaná cesta míru ve skutečnosti žádným mírem není, a proto nemůže být náhradou za džihád a vzdor.“ Jeho hlavními cíli jsou vytvoření islámského Palestinského státu a zničení státu Izrael. I když jsou ve světě známy převážně teroristické akce, organizace má i své civilní křídlo, které zajišťuje sociální, zdravotnické, vzdělávací systémy. Navazuje na ideologii Muslimského bratrstva. V porovnání s jinými civilními institucemi není zkorumpovaný. Vlivem civilního křídla dosáhl velké popularity v chudých oblastech, tedy i v pásmu Gazy.⁶¹ Vojenské křídlo od 90. let 20. století spáchalo mnoho útoků na civilní a vojenské cíle v Izraeli, díky kterým je zapsáno do listiny teroristických organizací EU a USA.⁶² A také od podepsání dohod z Osla používá taktiku sebevražedných útoků. Výbušné opasky, rakety Kassám, miny, nálože a jsou hlavní prostředky boje proti Izraeli. Zajímavé je, že při formování vzniku Hamásu v pásmu Gazy tomu byl i nakloněn Izrael. Spoléhal na konkurenčního protivníka proti doposud mocenské OOP.⁶³ Avšak později v reakci na ochranu vlastního obyvatelstva proti útokům na vlastní území, začal Izrael preferovat politiku mimosoudních likvidací šéfů Hamásu a také taktiku demolic domů. To bylo velmi ostře kritizováno Evropou, Zlikvidován byl i duchovní vůdce Jásín, sestřelen mířenou raketou roku 2004, zrovna když vycházel z mešity. Za větší úspěch se považovala likvidace skutečně důležitého organizátora vojenských operací Abdela Azíza Al-Rantíssího, a dalších.⁶⁴ Po smrti Jasína se do čela Hamásu na okupovaných územích postavil Ismaíl Haníja, který je pod kontrolou vůdce Chálida Mišála, který žije v zahraničí. Na Mišála byl spáchán nepovedený atentát. Poprvé se v pásmu Gazy objevil až v roce 2012. Většina finanční podpory Hamás čerpá z Iránu a Saúdské Arábie.⁶⁵

V posledních pěti letech se v pásmu Gazy odehrály dva větší střety s izraelskou armádou, zapříčiněné odstřelováním raket Hamásu.

⁵⁹ ENCYKLOPEDIA BRITANNICA. *Hamás* [online]. 2012.

⁶⁰ INTROVIGNE, M. *Hamás: islámský terorismus ve Svaté zemi*. 2003, s. 85.

⁶¹ KUSHNER, H. *Encyclopedia of terrorism*. 2003, s. 180–181.

⁶² U.S. DEPARTMENT OF STATE. *Foreign Terrorist Organizations* [online]. 2010.

⁶³ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. 2007, s. 69–70.

⁶⁴ KUMARASWAMY, P. *Historical dictionary of the Arab-Israeli conflict*. 2006, s. 175–177.

⁶⁵ IDNES.CZ. *Šéf Hamásu* [online]. 2009.

Na přelomu roku 2008 a 2009 začala třítýdenní operace izraelské armády „Lité olovo“ v pásnu Gazy. Hlavním cílem bylo zastavit neustálé odstřelování jižního Izraele a zničení či alespoň silně oslabení infrastrukturu Hamásu.⁶⁶ Nejprve udeřilo izraelské letectvo, které se nejprve soustředilo na místa, kde se rakety odpalovaly, na sklady a na pašerácké tunely vedoucí z Rafáhu do Egypta. Za dva dny se už mluví o regulérní válce v pásnu Gazy mezi Hamásem a Izraelem. Češka pracující v této oblasti pod OSN popisuje situaci následovně: „Baráky se sypou jako domečky z karet.“⁶⁷ 3. ledna přišla též pozemní ofenzíva. Izraelské tanky, bojové vrtulníky a pěší vojáci se snaží dobýt do města Gaza. Celá pozemní ofenzíva je velmi ostře mezinárodně kritizována. Od roku 2004 byl zabit jeden z nejvýznamnějších představitelů Hamásu, Nizár Ríjan. Ostře kritizoval Izrael a vyzýval k sebevražedným útokům.⁶⁸ V pásnu Gazy vypukla velká humanitární krize. Chybí voda, léky a potraviny. USA přislíbily 900 mil amerických dolarů. Česká vláda vyčlenila 10 mil korun. Materiální škoda se odhaduje kolem 2 mld. dolarů.⁶⁹ Izrael závažně porušil mezinárodní humanitární právo. Celá akce postihla především místní obyvatele a vyžádala si kolem 1300 mrtvých Palestinců. Na izraelské straně bylo zabito 14 lidí, z toho 9 vojáků. Nálety poškodily nebo zničily školy, univerzitu v Gaze, mosty, silnice, elektrické a vodovodní vedení.⁷⁰ Na příměří se Hamás a Izrael shodly až v polovině června.

Další a poslední vojenská akce v pásnu Gaze se odehrála v listopadu roku 2012, operace zvaná oblačný sloup. Cílem bylo znovu zastavit odstřelování jižního území Izraele. Útoky směřovali na vládní budovy Hamásu a místa, z kterých se odstřelovalo. Při jednom náletu zahynul i vojenský velitel Hamasu Ahmad al-Džabáří. Raketa zasáhla auto, ve kterém jel.⁷¹

První oficiální zahraniční návštěvu do pásma Gazy podnikl katarský emír šejch Hamad bin Chalífa Sání, který uvolnil na obnovu infrastruktury v pásnu zhruba 400 mil. dolarů. Prezident palestinské samosprávy, který sídlí na Západním břehu, emírovi poděkoval za finanční podporu, ale zároveň zdůraznil, že on je mezinárodní vůdce

⁶⁶ ČEJKA, M. *Dějiny moderního Izraele*. 2011, s. 312.

⁶⁷ NOVINKY.CZ. *Baráky se sypou jako domečky z karet, píše Češka pracující v Gaze*. [online]. 2008.

⁶⁸ BBC. *Obituary: Nizar Rayyan* [online]. 2009.

⁶⁹ ČESKÁTELEVIZE.CZ. *USA dají na obnovu Gazy 900 milionů dolarů*. [online]. 2009.

⁷⁰ NOVINKY.CZ. *Válka v pásnu Gazy*. [online] 2009.

⁷¹ ČESKÁTELEVIZE.CZ. *Operace Oblačný sloup - útok v Gaze otvírá bránu do pekla*. [online]. 2012.

Palestinců. Izrael se vyjádřil poněkud kriticky, protože podle jejich názoru emír podporuje Hamás nikoliv palestinskou autonomii.⁷²

6.5 Volby

Demokratické volby vyžadují politické prostředí, které respektuje základní svobody a práva na účast. Obecně jsou chápány tak, že musí být splněny všeobecné a rovné volební právo a řadu dalších základních svobod, včetně práva hlasovat, být volen a účastnit se veřejných záležitostí, spolu se svobodou shromažďování, sdružování, pohybu a názoru.⁷³

V roce 1992 se odehrály volby do univerzitních orgánů, do obchodních komor a do zastupitelstva různých profesních organizací. Fatah se spojil s různými politickými stranami socialistické a komunistické ideje do sdružení Národní blok. Zajímavé je, že mnoho z těchto stran se stavěly proti dohodě z Osla. Ve městě Gaze Národní blok zvítězil v profesních sdruženích lékařů, inženýrů a advokátů. Hamás získal jen obchodní komoru. Naopak v Hebronu zvítězil ve všech volbách. Jednalo se o univerzity, odborné instituce a obchodní komoru. Řadu úspěchu zaznamenal i ve volbách ve Východním Jeruzalémě, kde obsadil místa univerzitních orgánů a zdravotnického systému. Ve své podstatě tyto volby v komplexním rozměru nezměnily nic podstatného.⁷⁴

Z dohody Oslo II byly dohodnuty první prezidentské a parlamentní volby. Západní břeh byl rozdělen na 11 okrsků a pásmo Gazy na 5 volebních okrsků. Oboje volby skončily jasným vítězstvím Jásira Arafata (88,2%), proti kterému kandidovala Lejla Chalídová z LFOP, a Fatahu (75%). Opoziční skupiny Hamas a Islámský džihád volby bojkotovaly. Po těchto volbách bylo OOP zodpovědné za oblasti pásma Gazy a Západní břeh.⁷⁵ Z následných průzkumů byly další volby plánované už v rozmezí roku 2000–2003. Vlivem vypuknutí druhé intifády, datum byl termín voleb přesunut na 26. ledna 2006

⁷² ČESKÁTELEVIZE.CZ. *Gaza uvítala první státní návštěvu. Přestože žádným státem není.* [online]. 2012.

⁷³ THE CARTER CENTRE. *Palestine Electoral Study Mission Urges Political Reconciliation* [online]. 2012.

⁷⁴ INTROVIGNE, M. *Hamás: islámský terorismus ve Svaté zemi.* 2003, s. 47–48.

⁷⁵ CENTRAL ELECTIONS COMMISSION. *Results of first General election, 1996.* [online]. 1996.

Tab. 2.: Výsledky voleb do Palestinského parlamentu roku 1996

Název parlamentních stran	Počet křesel
Al-Fatah	55
Nezávislí z Fatahu	7
Nezávislí islamisté	4
Nezávislí křesťané	3
Nezávislí	15
Samaritáni	1
Ostatní	1
Neobsazeno	2
Celkem	88

(Zdroj: CENTRAL ELECTIONS COMMISSION. *Results of first General election, 1996* [online]. 1996, upraveno.)

Krátce po Arafatově smrti roku 2004 byl vyhlášen termín nových přímých prezidentských voleb ke dni 9. ledna 2005. Situace od prvních voleb se značně lišila. Na kandidátkách bylo více účastníků. Neexistovala žádná velká osobnost, jakým byl Jasir Arafat. Dokonce se na kandidátku zapsal Marwán Barghoutí, který potom po přemluvení se odepsal. Problém spočíval v tom, že si odpývá pětinasobný doživotní trest ve vězení.⁷⁶ Voleb se zúčastnilo 65% obyvatel a to i přes bojkot ze strany Hamásu. Nakonec zvítězil podle tamních průzkumů Mahmúd Abbás (66%). Pozitivní bylo, že další kandidát, Mustafa Barghútí, který kandidoval za nezávislé, tedy bez podpory silnější strany, dosáhl hodnot blížící se k 20 %.

Tab. 3.: První tři kandidáti v prezidentských volbách roku 2005

Kandidáti	Hlasy v %	Počet hlasů
Mahmúd Abbás	65,52	501 448
Mustafa Barghútí	19,48	156 227
Taysser Khaled	3,35	26 848

(Zdroj: FEDERATION OF AMERICAN SCIENTISTS. *Palestinian Elections*. [online]. 2006, upraveno)

Komunální volby se konaly na Západním břehu ve stejnou dobu jako prezidentské a v pásmu Gazy se zorganizovaly o tři týdny později. Komunálních voleb se zúčastnili i radikálové z Hamásu. Na Západním břehu v celkovém součtu nakonec vyhrál Fatah s 44 % a Hamás skončil druhý s 35 % hlasů. V pásmu Gazy byla mnohem napjatější situace, protože Hamás má v pásmu mnohem větší podporu. Fatah získal jen

⁷⁶ ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2007.

dva členy z možných deseti.⁷⁷ Lze si jednoznačně všimnout rozdílného rozmístění politických sil vzhledem k palestinskému území a větší radikalizace v pásmu Gazy. Příklon obyvatel tohoto regionu na prezidentovu stranu bude velmi obtížný. Obecní úřady mají za úkol rozvíjet infrastrukturu, především kanalizaci, vodovody a silnice. Řada z voleb byla první palestinské komunální volby od roku 1976.

Místní volby proběhly i roku 2010 a 2012, ale jen na Západním břehu. Hamás odmítl volby bez národního usmíření a bránil místním volbám v Gaze.⁷⁸

Vyskytoval se zvýšený tlak americké administrativy a Izraele na reformu politické instituce, která by měla vést ke zlepšení situace v Palestinské autonomii. Politická reforma byla potřebným krokem, který by podle různých odborníků mohl Palestinskou samosprávu směřovat k větší demokratičnosti a ke zlepšení izraelsko-palestinských vztahů. Po volbách se předpokládala větší podpora mezinárodní podpory, bohužel vlivem výsledků tomu bylo spíše naopak. V roce 2005 palestinský parlament změnil volební zákon z roku 1995 v reakci na vnitřní kritiku proporcionality. Nahradil většinový model za smíšený volební systém. Také zvýšil počet členů z 88 na 132. Jedna třetina měla být volena národním systémem a dvě třetiny v rámci regionálních obvodů neboli v distriktech. Strany, které získaly méně než 19 817 hlasů, nedosáhly ani na jedno křeslo. Celková účast nabyla kolem 77 %, tj. 980 000 z 1,73 mil. oprávněných voličů. Existovalo přes 1008 volebních místností (754 na Západním břehu a 254 v pásmu Gazy). Organizovanost a korektnost voleb koordinovaly i mezinárodní pozorovatelé.⁷⁹

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ INTERNATIONAL FOUNDATION FOR ELECTORAL SYSTEMS. *Palestinian Local Elections 2010* [online]. 2010.

⁷⁹ FEDERATION OF AMERICAN SCIENTISTS. *Palestinian Elections* [online]. 2006.

Tab. 4.: Volební výsledky do palestinského parlamentu v roce 2006

Politické uskupení	Počet hlasů	Podíl hlasů (v %)	Křesla (proporční*/ v distriktech)
Změna a reforma	440 409	44,45	74 (29/45)
Fatah	410 554	41,43	45 (28/17)
Mučedník Abú Alí Mustafa	42 101	4,25	3 (3/0)
Alternativa	28 973	2,92	2 (2/0)
Nezávislá Palestina	26 909	2,72	2 (2/0)
Třetí cesta	23 862	2,41	2 (2/0)
Svoboda a sociální spravedlnost	7 127	0,72	0 (0/0)
Svoboda a nezávislost	4 398	0,44	0 (0/0)
Mučedník Abú Abbás	3 011	0,30	0 (0/0)
Národní koalice pro spravedlnost a demokracii	1 806	0,18	0 (0/0)
Palestinská spravedlnost	1 723	0,17	0 (0/0)
Nezávislí	-	-	4 (0/4)
Celkem	990 873	100,00	132 (66/66)

* parlamentní křesla byla přidělena podle metody Sainte Lague

(Zdroj: CENTRAL ELECTIONS COMMISSION. Results 2006 [online]. 2006, upraveno.)

Volby se konaly 25. ledna 2006. V pořadí se jednalo o druhé parlamentní volby, které už ale nebojkotoval Hamás. Vítězem se překvapivě stal právě on, získal pod názvem Změna a reforma nadpoloviční většinu v parlamentu (76/132 křesel). Příčinou porážky Fatahu byl souběh několika okolností, jednou z nich byla bezpochyby velká korupce. Parlamentní volby tak byly následovány vlnou politických šoků, kdy Fatah ani Izrael neuznali výsledky voleb.⁸⁰ Americké státy a Evropská unie odmítly komunikovat s teroristickou organizací a možné izraelsko-palestinské mírové procesy se značně komplikují. Sestavení vlády v čele s Ismailem Hanijem trvalo přibližně tři měsíce. Vláda nikdy nebyla úplná a zcela funkční. V roce 2007 Hamás násilně převzal veškerou moc v pásmu Gazy a Fatah spravuje Západní břeh, kde je více historicky zakořeněn. V reakci na to Izrael zvýšil blokádu pásma Gazy, která s jistým zmírněním panuje dodnes.⁸¹ Známkou naděje na usmíření obou stran se naskytla v květnu roku 2011, kdy

⁸⁰ JEŽOVÁ, M. *Současný Blízký východ: politický, ekonomický a společenský vývoj od druhé světové války do současnosti*. 2011, s. 125.

⁸¹ NOVINKY.CZ. *Hamás ovládl pásmo Gazy* [online]. 2007.

Fatah a Hamás podepsali v Káhiře dohodu o vytvoření společné vlády. Zavázali se, že vytvoří vládu a zorganizují volby nejpozději do roka, což nesplnili.⁸²

Na konci listopadu roku 2012 OSN schválilo požadavek palestinského prezidenta na změnu statutu Palestiny z nečlenské pozorovatelské organizace na nečlenský stát OSN. Stejný status má také například Vatikán. Tato změna umožňuje Palestincům účastnit se diskuzí ve Valném shromáždění. Pro přijetí hlasovalo 134 zemí, 9 proti a 41 zemí se zdrželo hlasování. Česká republika a samozřejmě USA a Izrael byla proti přijetí usnesení. O rok dříve se Abbás snažil prosadit přijetí Palestiny jako řádného člena OSN, návrh ale tehdy zablokovala Rada bezpečnosti, která musí k takovému kroku dát oficiální doporučení.⁸³

⁸² ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT. *Palestinian Territories* [online]. 2011.

⁸³ BBC. *Palestinians' upgraded UN status* [online]. 2012.

7 Separátní vláda Hamásu v Gaze a její vztah k palestinské vládě na Západním břehu

Zlomový okamžik vývoje vztahu Fatahu a Hamásu nastal v roce 2007, kdy Hamás násilně převzal veškerou moc v pásmu Gazy a Fatah se přemístil na Západní břeh, kde je více historicky zakořeněn. V reakci na to Izrael zvýšil blokádu pásma Gazy, která s jistým zmírněním panuje dodnes.⁸⁴ Jedná se zejména o silný nedostatek stavebního materiálu, paliva a potravin. Omezen je i vývoz do Západního břehu a Izraele. Blokády vedly k rozšíření tunelů podél hranic s Egyptem. Díky uvolnění blokády v roce 2010 a obnovení dovozu většiny spotřebního materiálu a surovin přes přechody s Izraelem se počet ilegálních tunelů rapidně snížil, odhaduje se tak na 200 až 300. Využívají se zejména na dovoz stavebního materiálu, který je ještě omezován. Odhaduje se, že v roce 2011 se přes tunely dovezlo 2,25 mil. tun stavebního materiálu, což je značně více než přes legální přechody (600 tisíc tun).⁸⁵

7.1 Struktura vlády Hamásu v pásmu Gazy

Vedení Hamásu a přesná politická struktura organizace je tajena kvůli obavám z opakovaných cílených atentátů izraelských tajných služeb. Premiérem vlády od roku 2007 v Gaze je Ismaíl Haníja, který kontroluje veškeré palestinské národní instituce v pásmu Gazy a také má na starosti bezpečnostní složky, do kterých jsou částečně integrovány i bojové brigády Kassám. Pravděpodobný faktický vůdce Hamásu, Chalíd Mišál, žije v zahraničí (v Damašku v Sýrii) a pracuje jako diplomat. Haníja i Mišál jsou známí světové veřejnosti, pro Hamás pracují veřejně a běžně vystupují jeho jménem. Kdo velí vojenské složce Hamásu – brigádám Kassám – není zveřejňováno, předpokládá se, že hlavním velitelem je opět Chalíd Mišál.

Důležitým politickým orgánem Hamásu je „vnější velení“ řízené Chalídem Mišálem. Členové mají za hlavní úkol zajišťovat dostatek financí pro pásmo Gazy. Členové vnějšího velení se pohybují zejména v Sýrii, Libanonu a Íránu. Sedm až dvanáct členů je voleno do orgánů zajišťující výkonnou moc, to jsou výbory týkající se například bezpečnostní situace, financí, či charity.

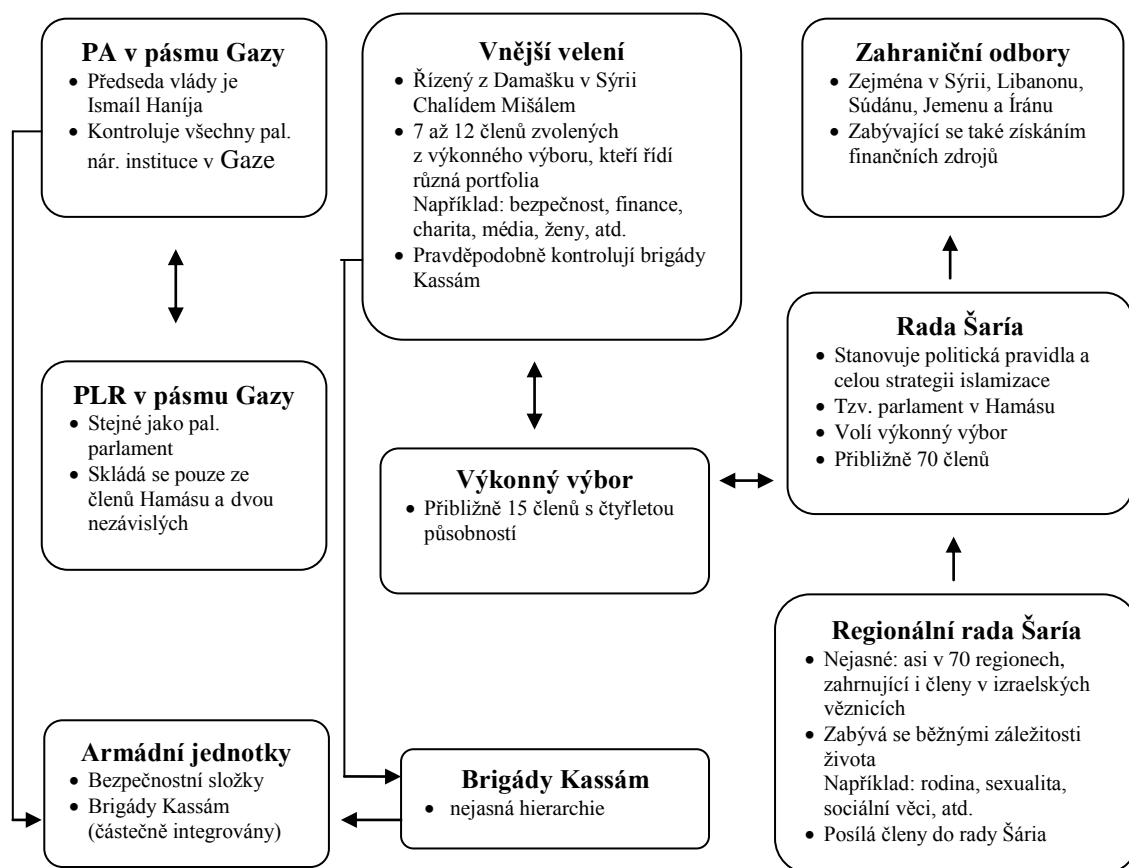
Palestinská vláda v Gaze zahrnuje pouze ministry z Hamásu. Byla už sestavena dvakrát, a to v roce 2007 a 2012. Vládu jmenuje „vnější velení“ Hamásu. Ministři se

⁸⁴ NOVINKY.CZ. *Hamás ovládl pásmo Gazy* [online]. 2007.

⁸⁵ OCCUPIED PALESTINIAN TERRITORY. *Restricted imports/exports into Gaza* [online]. 2011.

scházejí jednou týdně na zasedání kabinetu, kde se řeší aktuální problémy. Výkonný orgán je složen z patnácti členů a volí se každé čtyři roky.

Hamás také restrukturalizoval právní systém Gazy a zřítíl radu Šaría jako prostředek neformálního řešení problémů na základě práva šaría. Fungování islámské rady silně nabourává soudní nezávislost. Z hlediska místních zastupitelstev, každý region pásma Gazy má svoji vlastní regionální islámskou radu a správní sdružení, jehož členové jsou voleni každé dva až tři roky. Výsledky voleb jsou drženy v tajnosti. Tito členové jsou však zodpovědní za volby zástupců do správních orgánů. Předpokládá se, že i národní islámská rada má své vnější velení.⁸⁶



Obr. 5.: Organizační struktura hnutí Hamás

(Zdroj: BRÖNING, M. *The politics of change in Palestine*. 2011. s. 43, upraveno)

Financování vlády Hamásu zajišťuje převážně Írán, Saúdská Arábie a ropné arabské státy. Další finance do Gazy jsou posílány z muslimských sbírek z USA, Kanady a západní Evropy. Dary charity slouží na zajištění sociálních služeb pro sociálně slabší obyvatelstvo. Do roku 2000 přes 50 % veškerých financí putovalo ze Saúdské Arábie, a to zejména z islámských charitativních organizací.⁸⁷ V roce 2009

⁸⁶ THE JEWISH POLICY CENTER. *Hamas* [online]. 2012.

⁸⁷ COUNCIL ON FOREIGN RELATIONS. *Hamas* [online]. 2012.

rada pro zahraniční vztahy odhaduje rozpočet Hamásu na 70 mil. dolarů. V roce 2010 vláda Hamásu schválila rozpočet na 540 mil. dolarů. Navýšení financí se vysvětluje výrazným nárůstem darů ze strany z Muslimského bratrstva z Egypta a z Íránu. V roce 2012 rozpočet byl schválen na 869 mil. dolarů⁸⁸, nicméně podle arabského zpravodajství Al Arabiya byl v roce 2012 rozpočet vlády navýšen přibližně o 20 % a to z 630 mil. dolarů na 769 mil. dolarů.⁸⁹ Z výše zmíněného vyplývá, že různá zpravodajství se o rozpočtu vlády v pásmu Gazy rozchází. Zcela oficiální údaje jsou nedohledatelné.

7.2 Vztah vlády Hamásu k palestinské vládě na Západním břehu

Po násilném převzetí pásma Gazy hnutím Hamás v roce 2007 se vztahy s Fatahem silně vyostřily. Jakékoliv mírové rozhovory mezi dvěma stranami byly v danou chvíli nepředstavitelné. Společný cíl, kterým je vytvoření společné vlády, se vzdálil do daleké budoucnosti.

Známka naděje na usmíření obou stran se naskytla až v květnu roku 2011, kdy Fatah a Hamás podepsali v Káhiře dohodu o vytvoření společné vlády. Zavázali se, že vytvoří společnou vládu a zorganizují volby nejpozději do jednoho roka, což však následně nesplnili.⁹⁰

Koncem roku 2013 pronikly do veřejných zpravodajství zprávy, že Hamás a Fatah začínají znovu jednat o společné vládě a společném směřování palestinského státu.⁹¹ Počátkem ledna roku 2014 se uskutečnila jednání obou stran v Kataru. Prezident Mahmúd Abbás se do médií vyjádřil, že Hamás je připraven sestavit společně s Fatahem vládu.⁹² Mezi oběma hnutími ale zůstávají jen těžko překonatelné rozpory. Hlavním sporným bodem je postoj k Izraeli, jak se zmiňuje Gershon Baskin, předseda izraelsko-palestinského centra pro výzkum a informace.⁹³ Dalším problémem je přístup k Západnímu břehu. Obyvatelé na Západním břehu mají jiné pohledy ohledně postupu při vyjednávání s Izraelem o sporné území. Proto část odborníků na Blízký východ ke zprávě o společné vládě mezi Fatahem a Hamásem je skeptická. O měsíc později

⁸⁸ THE JEWISH POLICY CENTER. *Hamas* [online]. 2012.

⁸⁹ AL ARABIYA NEWS. *Iran benefactors boost Hamas 2012* [online]. 2012.

⁹⁰ ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT. *Palestinian Territories* [online]. 2011.

⁹¹ ZPRÁVY.TISCALI.CZ. *Palestinské strany Fatah a Hamas, nepřátelé na život a na smrt, prý tajně jednají o usmíření* [online]. 2014.

⁹² THE ATLANTIC POST. *Palestinian parties Hamas and Fatah in reconciliation talks, but skepticism persists* [online]. 2014.

⁹³ Tamtéž

přichází oficiální vyjádření představitelů Fatahu, že dohoda není možná, a že dokonce sestavení společné vlády nepředpokládá do 20 let.⁹⁴

⁹⁴ ALETHO NEWS. *Fatah official: Negotiations will fail, it's time to resume resistance* [online]. 2014.

8 Perspektivy dalšího vývoje

V této kapitole se pokusíme interpretovat názory na danou problematiku velkých mocenských struktur a nastínit některé plánované projekty pro rozvoj palestinské autonomie a pásma Gazy.

8.1 Postoj a vliv OSN na pásmo Gazy

Organizace spojených národů vytvořila vlastní strukturu UNRWA, která se stará o palestinské uprchlíky, kteří žijí v sousedních státech Izraele, hlavně v pásmu Gazy, kde je osm utečeneckých táborů.

Mezi hlavní cíle si organizace klade zlepšení vzdělání Palestinců, vybudování infrastruktury, včetně škol a obytných domů. Zaměřuje se také na kvalitu potravin. Snaží se navrhnout a propagovat rovnoprávnost žen a lidských práv pro všechny. UNRWA podporuje palestinské uprchlíky v podnikání v soukromém sektoru.⁹⁵

Organizace CEAPAD (*Cooperation among East Asian countries for Palestinian Development*) finančně podporuje (16 mil.⁹⁶) a spolupracuje s UNRWA na různých programech. Japonsko vnímá tuto spolupráci jako způsob, jak dojít k míru na Blízkém východě.⁹⁷

Dále existuje mnoho projektů na zlepšení hospodářské situace v pásmu Gazy. Jeden z nových projektů OSN je UNDP (*United Nations Development Programme*), zaměřený na problémy týkající se vody. Bude se budovat nová síť vodovodu, která by měla zvýšit kvalitu vody a od které se dále odvíjí zlepšení životních a hygienických podmínek obyvatel v pásmu Gazy. Projekt podporuje i japonská vláda.⁹⁸

K politicko-geografickému problému v pásmu Gazy se OSN staví především z hlediska hospodářských problémů. Touto cestou se pokouší zlepšit situaci v pásmu Gazy. Do politických problémů ve vnitropolitické situaci palestinské autonomie a do izraelsko-palestinských vztahů se moc nemíchá.

8.2 Postoj Evropské unie

Evropská unie je největší finanční podporovatel organizace UNRWA. Od roku 2011 do roku 2013 každoročně darovala 80 mil. eur. Poslední dobou se podpora

⁹⁵ UNRWA. *Where we work* [online]. 2013.

⁹⁶ UNRWA. *Support from Japan for Palestine Refugees* [online]. 2014.

⁹⁷ UNRWA. *Remarks by the Commissioner-General at CEAPAD* [online]. 2014.

⁹⁸ UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME. *UNDP Administrator visits Programme of Assistance to the Palestinian People* [online]. 2014.

navýšila na 136,5 mil. eur.⁹⁹ Evropská unie se obává, že jen finanční podpora kořeny problému nevyřeší.

Z politického hlediska je problém najít nějaký vzájemný konsensus, protože každý stát sleduje svou politickou linii. Tato nejednotnost způsobuje obtížnější vyjednávání, jak vzhledem k Palestinské autonomii, tak k Izraeli. Paradoxně vyjednávání Evropské unie mají menší váhu než vliv jednotlivých hlavních členských států. Například mnohem silnější vyjednávací pozice má kancléřka Německa Angela Merkelová než Catherine Ashtonová, ministryně zahraničí Evropské unie.

V roce 2009 na zasedání rady EU členové zdůraznili, že kladou důraz na vyjednávání izraelsko-palestinských vztahů, které by měly vést k vytvoření dvou států – státu Izrael a nezávislého demokratického státu Palestinců. Oba sousedé by měli žít v míru a bezpečí.¹⁰⁰ V roce 2010 EU spolu s USA zprostředkovaly mírové rozhovory Izraele s Palestinci. Požadovali klidný průběh, ale mírové rozhovory byly narušeny v roce 2012, kdy vypukla válka v Gaze.

8.3 Postoj USA

Americká zahraniční politika působila v izraelsko-palestinských vztazích jako zprostředkovatel mírových jednání. Pořádala pravidelné summity mezi dvěma stranami a snažila se dosáhnout míru. Všechny významné dohody se odehrály pod záštitou prezidenta Clintona, který do vyřešení tohoto konfliktu vkládal mnoho úsilí a považoval ho za primární cíl své zahraniční politiky. Na nátlak Billa Clintona se v roce 1998 opět dostal do pohybu mírový proces. Jednání vedl Bill Clinton a ministryně zahraničí USA Madeleine Albrightová, americká politička česko-židovského původu, která tedy měla větší motivaci celý konflikt vyřešit.¹⁰¹

Nejvýznamnější jednání z té doby se nazývá tzv. Memorandum od Wye River. Vyjednávali představitelé Palestinské autonomie, Izraele a účastnil se též král Jordánska Husajn I. M. Albrightová celé jednání popisuje ve své knize, ze které lze reflektovat, že se řeší obrovské detaily. A obě strany zajímá, jak budou vypadat před veřejností v době schválení dohody. Po obtížném dojednávání bylo dalších 13 % z okupovaných území připsáno Palestinské autonomii.¹⁰² Po smrti krále Husajna I., který se zasadil o přijetí mírové dohody mezi Jordánskem a Izraelem, se mírové rozhovory částečně pozastavily.

⁹⁹ EUROPA.EU. With *Commissioner General of UNRWA about Palestinian refugees and Syrian crisis* [online]. 2013.

¹⁰⁰ EUROPA.EU. *European council 16 september 2010 conclusions* [online]. 2010.

¹⁰¹ ALBRIGHT, M. *Madeleine: "nejlepší ze všech možných světů"*. 2003. s. 280–310.

¹⁰² Tamtéž

Za Bushovy vlády byla vedena invaze do Iráku, což významně ovlivnilo zahraniční politiku USA na Blízkém východě. Izraelsko-palestinské vyjednání vedla C. Riceová, první černoška v americké administrativě, která se snažila udržet pravidelnost setkání. Intenzita scházení byla menší než za M. Albrightové. Bushova politika byla více agresivní, vedla také ke změně politiky ostatních arabských států, a tím ke zhoršení situace vyjednávání izraelsko-palestinských vztahů.

Po nástupu Baracka Obamy je zahraniční politika USA konfrontována s více problémovými centry, například: Egypt, Sýrie, Venezuela atd. Také se dá říci, že USA přechází k politice izolacionismu a soustřeďují se primárně na vnitrostátní záležitosti. Toto vše má vliv na stagnaci izraelsko-palestinského jednání. Barack Obama v roce 2012 udělil M. Albrightové největší možné civilní ocenění Spojených států – medaili svobody.¹⁰³

Od 60. let 20. století USA výrazně podporuje ekonomiku Izraele. K roku 2007 činila zahraniční pomoc Izraeli ročně v průměru 3 miliardy dolarů. Dále je potřeba si uvědomit i mimofinanční pomoc – stabilitu ekonomiky, kdy USA kupuje izraelské dluhopisy. Dvanáct procent veškerých finančních zahraničních výdajů USA putuje do Izraele.¹⁰⁴ Jedná se o opravdu velmi silnou mezinárodní pomoc. V roce 2011 dostal Izrael 333 mil. dolarů v rámci vzájemné ekonomické spolupráce. Peníze schválila JEDG (U.S.–Israel Joint Economic Development Group) a garantovala investici do reformy izraelského trhu, samosprávy, zlepšení přístavů, energetiky a do výzkumného odvětví.¹⁰⁵

Důvod proč USA podporuje Izrael je zřejmý. USA se snaží pomocí vyjednávání najít společná stanoviska mezi Izraelci a Palestinci, a tak stabilizovat politiku a ekonomiku na Blízkém východě. Konflikt mezi Palestinci a Izraelem ekonomicky destabilizuje celý region, má vliv i na Írán, Irák, Afghánistán i Saúdskou Arábii. Tímto krokem má USA obrovský vliv na tamní arabské státy, což je pro USA důležité, protože v těchto zemích jsou obrovské zásoby ropy a USA musí si udržovat dobré obchodní podmínky. Role USA jako zprostředkovatele izraelsko-palestinských mírových jednání zároveň udržovala, a částečně i nyní udržuje dobré vztahy se Saúdskou Arábií, odkud USA bere ropu.¹⁰⁶

¹⁰³ NOVINKY.CZ. *Obama udělil Albrightové nejvyšší americké civilní vyznamenání* [online]. 2012.

¹⁰⁴ RENSE.COM. *U.S. Financial Aid To Israel -Figures, Facts And Impact* [online]. 2011.

¹⁰⁵ U.S. DEPARTMENT OF THE TREASURY. *U.S. – Israel Joint Economic Development Group Statement* [online]. 2010.

¹⁰⁶ ALBRIGHT, M. *Madeleine: "nejlepší ze všech možných světů"*. 2003. s. 280–310.

9 Závěr

Pásmo Gazy z geografického hlediska nemá dostatek surovin a zdrojů, které by mu zaručovaly soběstačnost. Tento fakt způsobuje závislost na ostatních arabských státech, což propojuje celý Blízký východ v jeden velký politický region. Tato práce se soustřeďuje především na pásmo Gazy, ale z výše zmíněného vyplývá, že je potřeba oblast zkoumat společně se Západním břehem a izraelsko-palestinskými vztahy.

Z pohledu politické správy je pásmo Gazy součástí Palestinské autonomie a veškeré státní instituce v Gaze ovládá hnutí Hamás. V hospodářské oblasti je nízký podíl ekonomicky aktivních obyvatel. Pod hranicí chudoby se pohybuje přibližně 40 % obyvatel v pásmu Gazy. Z demografických šetření vyplývá, že polovina populace Gazy je pod věkovou hranicí osmnácti let.

Nyní vyhodnotíme hypotézy, které byly vysloveny na začátku této práce. První hypotéza práce stanovovala rok 1948 za jádro izraelsko-palestinského konfliktu. Tato hypotéza se nepotvrdila, jelikož na základě bádání docházíme k závěru, že konflikt má hlubší kořeny, které se datují už koncem 19. století, a je vázán na vznik židovského sionismu. Nicméně je nutné přiznat, že rok 1948 je počátek série ozbrojených konfliktů mezi arabskými státy a státem Izrael.

Druhá hypotéza se věnovala sjednocení Hamásu s Fatahem za předpokladu, že v čele stane silná politická osobnost. Tento stav de facto nastal v době politického působení Jásira Arafata, který byl uznáván mezinárodními společenstvími, ale zároveň mu důvěřovali i vlastní obyvatelé. Současný prezident Palestinské autonomie Mahmúd Abbás má sice mezinárodní kredit, ale postrádá vnitrostátní podporu, a to převážně od lidí z pásma Gazy, kteří podporují představitelé Hamásu.

Poslední hypotéza se týkala přítomnosti prostředníka v mírových jednáních. Dlouhodobým zprostředkovatelem byly Spojené státy americké, když byly uzavřeny dohody z Osla. Nejblíže k dosažení míru bylo v období vyjednávání. Pravidelné a intenzivní scházení vyústilo k sepsání nejdůležitějších dohod. Bez přítomnosti silného státu či organizace, který přivede obě dvě strany k jednacímu stolu, nelze dosáhnout míru.

Je zřejmé, že rozpory Fatahu s Hamásem brání efektivnosti a celistvosti Palestinské autonomie. Zároveň jsou překážkou pokroku v mírových jednáních s Izraelem. Největší překážkou sjednocení je postoj Hamásu, který zastává radikální postoj k Izraeli. Hamás také odmítl dohody s Osla, které jsou považovány za největší

dosavadní úspěch v mírových rozhovorech. Tento fakt je považován za jádro celého problému Palestinské autonomie, který má zajisté i vliv na pásmo Gazy.

V práci se autorovi nejhůře zpracovávala vnitřní struktura Hamásu. Hnutí Hamás od doby, kdy byly uskutečňovány atentáty na hlavní představitele má nejasnou strukturu. Z dřívějších let je známo mnoho vrcholných členů Hamásu, nicméně nyní veřejně vystupují jen dva.

Nakonec bychom nastínili budoucí možný další výzkum ohledně pásma Gazy. Bylo by obohacující postupovat metodou komparace pásma Gazy a Západního břehu, kdy by byl položen důraz na ekonomiku, vnitřní politiku, bezpečnostní složky, apod. Co se týče samotného pásma Gazy, zde by bylo velice přínosné podrobně prozkoumat vnitřní struktury Fatahu a Hamásu.

10 Summary

The aim of this bachelor thesis is to analyze the political and geographical position of Gaza Strip. The author assumed that events in Gaza Strip are most of all influenced by external circumstances. He tries to highlight moments, which lead to conflicts escalation in the Near East. The thesis is among other topics focused on Israel-Palestine relationship, characteristics of Hamas movement and development of OOP. Furthermore, author describes approach of large powerful structures such as USA and EU and their influence on Gaza Strip.

The survey revealed three basic principles of Gaza Strip functioning. First point is the politics of Hamas movement, which did not accept the most important Oslo peace agreements and did not remove the aim of destroying Israel from its ground rules. These facts freeze any potential further negotiations. Second point is an absolute dependency of raw materials and finance on foreign countries, which leads to their higher influence on foreign affairs in Gaza Strip. It is also necessary to mention the economical help of OSN special organization, whose aim is to provide basic needs in Palestine refugee camps. Third principle is to find mutual consensus between political majority in official Palestine government on the West Bank and political representatives of Hamas, who rule the Palestine national institutions in Gaza Strip.

One of the important landmarks for Gaza Strip is Oslo agreement from the nineties of 20th century, which moved negotiations between Palestinians and Israelis forward. Since that time, any peace talks have been stagnating. Main obstacle is the absence of significant political characters such as Arafat, Rabi or middleman president Bill Clinton. The thesis implies that most progress had been achieved right when such prominent politicians took action.

Current situation at year 2014 does not allow any peace discussions, as there is a double government in Palestine autonomy. From the view of political administration, Gaza Strip is a part of Palestine autonomy and all government institutions in Gaza are ruled by Hamas movement. In the economy, percentage of economically active population is low and also approximately 40 % of citizens of Gaza Strip live under the poverty line. Demographical surveys reveal that half of Gaza population is younger than 18 years.

Gaza Strip state is critical, unless this region appears on the attention list of world's powerful countries, significant deterioration of international situation in Near

East can follow. In future it can be dealt with more surveys concerning Gaza Strip. It would be beneficially to follow the comparison method of Gaza Strip and West Bank. As far as the Gaza Strip is concerned, a detailed analysis of internal structure of Fatah and Hamas would be contributory.

11 Seznam použité literatury

1. AGENCIJA ZA STATISTIKU BIH. *Statistical areas* [online]. 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.bhas.ba/>
2. AL ARABIYA NEWS. *Iran benefactors boost Hamas* 2012 [online]. 2012 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://english.alarabiya.net/articles/2012/04/02/204861.html>
3. ALBRIGHT, Madeleine Korbel. *Madeleine: "nejlepší ze všech možných světů"*. Vyd. 1. Praha: Práh, 2003. ISBN 80-725-2079-2.
4. ALETHO NEWS. *Fatah official: Negotiations will fail, it's time to resume resistance* [online]. 2014 [cit. 2014-02-07]. Dostupné z: <http://alethonews.wordpress.com/2014/01/26/fatah-official-negotiations-will-fail-its-time-to-resume-resistance/>
5. AMERICAN-ISRAELI COOPERATIVE ENTERPRISE. *Jewish virtual library* [online]. 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/biography/rothschild.html>
6. BRITISH BOADCASTING CORPORATION. *Key maps* [online]. 2013 [cit. 2013-12-27]. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/2/shared/spl/hi/middle_east/03/v3_israel_palestinians/maps/html/six_day_war.stm
7. BRITISH BOADCASTING CORPORATION. *Life in the Gaza strip* [online]. 2012 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-20415675>
8. BRITISH BOADCASTING CORPORATION. *Obituary: Nizar Rayyan* [online]. 2009 [cit. 2014-01-22]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7807430.stm>

9. BRITISH BOADCASTING CORPORATION. *Palestinians' upgraded UN status* [online]. 2012 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-13701636>
10. BRÖNING, Michael. *The politics of change in Palestine: state-building and non-violent resistance*. New York: Pluto Press, 2011, xii, 247 p.
11. BTSELEM. *Land Expropriation and Settlements* [online]. 2014 [cit. 2013-12-30]. Dostupné z: <http://www.btselem.org/settlements>
12. CENTRAL ELECTIONS COMMISSION. *Results 2006* [online]. 2006 [cit. 2014-01-26]. Dostupné z: <http://www.elections.ps/tabid/818/language/en-US/Default.aspx>
13. CENTRAL ELECTIONS COMMISSION. *Results of first General election*. 1996 [online]. 1996 [cit. 2014-01-25]. Dostupné z: <http://www.elections.ps/Portals/0/pdf/Resultselection1996.pdf>
14. CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. *The World factbook* [online]. 2012 [cit. 2014-01-02]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gz.html>
15. COTTRELL, Robert C. *The green line: the division of Palestine*. Philadelphia: Chelsea House, 2005. ISBN 07-910-8021-8.
16. ČEJKA, Marek. *Dějiny moderního Izraele*. 1. vyd. Grada, 2011, 351 s. D (Grada). ISBN 978-802-4729-107.
17. ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister, 2007. ISBN 978-808-7029-190.
18. ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Společnost pro odbornou

literaturu - Barrister, 2007. ISBN 978-80-87029-16-9.

19. ČESKÁTELEVIZE.CZ. *Gaza uvítala první státní návštěvu. Přestože žádným státem není* [online]. 2012 [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/200732-gaza-uvitala-prvni-statni-navstevu-prestoze-zadnym-statem-neni/>
20. ČESKÁTELEVIZE.CZ. *Operace Oblačný sloup - útok v Gaze otvírá bránu do pekla* [online]. 2012 [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/203550-operace-oblacny-sloup-utok-v-gaze-otvira-branu-do-pekla/>
21. ČESKÁTELEVIZE.CZ. *USA dají na obnovu Gazy 900 milionů dolarů* [online]. 2009 [cit. 2014-01-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/46610-usa-daji-na-obnovu-gazy-900-milionu-dolaru/?mobileRedirect=off>
22. ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT. *Palestinian Territories* [online]. 2011 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z: http://www.orsam.org.tr/tr/trUploads/TemelBelgeler/2010819_filistin_profil.pdf
23. ENCYKLOPEDIA BRITANNICA. *Hamás* [online]. 2012 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/253202/Hamas>
24. EUROPA.EU. *European council 16 september 2010 conclusions* [online]. 2010 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_DOC-10-3_en.htm
25. EUROPA.EU. *With Commissioner General of UNRWA about Palestinian refugees and Syrian crisis* [online]. 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/fule/headlines/news/2013/05/20130529_cs.htm

26. FAURE, Claude. *Dictionary of the Israeli-Palestinian conflict: culture, history and politics*. Detroit, c2005, 2 v. (viii, 517 p.). ISBN 00-286-5996-1.
27. FEDERATION OF AMERICAN SCIENTIST. *Organizace Abu Nidala* [online]. 2004 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.fas.org/irp/world/para/ano.htm>
28. FEDERATION OF AMERICAN SCIENTISTS. *Palestinian Elections* [online]. 2006 [cit. 2014-01-26]. Dostupné z: <http://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RL33269.pdf>
29. FEDERATION OF AMERICAN SCIENTISTS. *Palestinian Elections* [online]. 2006 [cit. 2014-01-25]. Dostupné z: <http://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RL33269.pdf>
30. CHAPMAN, Colin. *Čí je země zaslíbená?: pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci*. Vyd. 1. Překlad Radek Hanzl. Praha: Volvox Globator, 2003, 332 s. Ypsilon (Volvox Globator). ISBN 80-720-7507-1.
31. IDNES.CZ. *Šéf Hamásu* [online]. 2009 [cit. 2014-01-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/sef-hamasu-nejsme-proti-zapadu-jsme-proti-tem-kdo-jsou-proti-nam-pwy-/zpr_archiv.aspx?c=A090528_165343_kavarna_bos
32. INDEX MUNDI. *Gaza strip environment* [online]. 2012 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z: http://www.indexmundi.com/gaza_strip/environment_current_issues.html
33. INDEX MUNDI. *Gaza strip unemployment rate* [online]. 2012 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z: http://www.indexmundi.com/gaza_strip/unemployment_rate.html
34. INTERNATIONAL FOUNDATION FOR ELECTORAL SYSTEMS. *Palestinian Local Elections 2010* [online]. 2010 [cit. 2014-01-26]. Dostupné z: <http://www.ifes.org/Content/Publications/Papers/2010/Palestinian-Local-Elections-2010.aspx>

35. INTROVIGNE, Massimo. *Hamás: islámský terorismus ve Svaté zemi*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2003, 108 s. Moderní dějiny, sv. 4. ISBN 80-702-1659-X.
36. ISRAEL MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. *Declaration of Principles* [online]. 2013 [cit. 2013-12-28]. Dostupné z: <http://www.mfa.gov.il/mfa/foreignpolicy/peace/guide/pages/declaration%20of%20principles.aspx>
37. KUMARASWAMY, P. *Historical dictionary of the Arab-Israeli conflict*. Scarecrow Press, 2006, lxxv, 341 p. Historical dictionaries of war, revolution, and civil unrest, no. 32. ISBN 978-081-0853-430.
38. KUSHNER, Harvey W. *Encyclopedia of terrorism*. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, c2003. ISBN 07-619-2408-6.
39. MIDEASTWEB. *United Nations General Assembly Resolution 181* [online]. 2002 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://www.mideastweb.org/181.htm>
40. MICHAELA JEŽOVÁ, Helena Burgrová (eds. *Současný Blízký východ: politický, ekonomický a společenský vývoj od druhé světové války do současnosti*. 1. vyd. Brno: Barrister. ISBN 978-808-7474-457.
41. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Vnitropolitický vývoj Palestiny* [online]. 2012 [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/palestina/politika/vnitropoliticka_charakteristika.html
42. NOVINKY.CZ. *Baráky se sypou jako domečky z karet, píše Česka pracující v Gaze* [online]. 2008 [cit. 2014-01-21]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/157699-baraky-se-sypou-jako-domecky-z-karet-pise-ceska-pracujici-v-gaze.html>

43. NOVINKY.CZ. *Hamás ovládl pásmo Gazy* [online]. 2007 [cit. 2014-01-26].
Dostupné z: <http://special.novinky.cz/izrael/22.html>
44. NOVINKY.CZ. *Obama udělil Albrightové nejvyšší americké civilní vyznamenání* [online]. 2012 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z:
<http://www.novinky.cz/zahranicni/amerika/269004-obama-udelil-albrightove-nejvyssi-americke-civilni-vyznamenani.html>
45. NOVINKY.CZ. *Válka v pásmu Gazy* [online]. 2009 [cit. 2014-01-22]. Dostupné z:
<http://special.novinky.cz/izrael/23.html>
46. OCCUPIED PALESTINIAN TERRITORY. *Restricted imports/exports into Gaza* [online]. 2011 [cit. 2014-02-03]. Dostupné z:
<http://www.ochaopt.org/annual/c3/7.html>
47. POTOK, Chaim. *Putování: dějiny Židů*. Vyd. 1. Překlad Eva Adamová, Eduard Geissler, Štěpán Kovařík. Praha, 2002, 450 s. ISBN 80-720-3425-1.
48. REICH, Bernard a David Howard GOLDBERG. *Historical dictionary of Israel*. 2nd ed. Lanham, Md.: Scarecrow Press, 2008, xlvii, 636 p.
49. RENSE.COM. *U.S. Financial Aid To Israel -Figures, Facts And Impact* [online]. 2011 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: <http://www.rense.com/general31/rege.htm>
50. ŠLACHTA, Mojmír, Tomáš BURDA a Milan HOLEČEK. *Ohniska napětí ve světě*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, 187 s. ISBN 978-808-6034-744.
51. THE ATLANTIC POST. *Palestinian parties Hamas and Fatah in reconciliation talks, but skepticism persists* [online]. 2014 [cit. 2014-02-07]. Dostupné z:
<http://www.theatlanticpost.com/politics/hamas-fatah-reconciliation-horizon-6410.html>

52. THE CARTER CENTRE. *Palestine Electoral Study Mission Urges Political Reconciliation* [online]. 2012 [cit. 2014-01-25]. Dostupné z: <http://www.cartercenter.org/news/pr/occupied-palestinian-territory-102112.html>
53. THE COMMUNIST OF PARTY ISRAEL. *The unemployment rate in the Gaza strip* [online]. 2013 [cit. 2014-01-03]. Dostupné z: <http://maki.org.il/en/?p=1608>
54. THE JEWISH POLICY CENTER. *Hamas* [online]. 2012 [cit. 2014-02-04]. Dostupné z: <http://www.jewishpolicycenter.org/gaza-watch/hamas>
55. TRAVELVICE TRAVELOGUE. *Blame the British and French for Today's Mayhem in the Middle East* [online]. 2009 [cit. 2013-12-27]. Dostupné z: <http://travelogue.travelvice.com/israel/blame-the-british-and-french-for-todays-mayhem-in-the-middle-east>
56. U.S. DEPARTMENT OF THE TREASURY. *U.S. – Israel Joint Economic Development Group Statement* [online]. 2010 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: <http://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Pages/tg917.aspx>
57. U.S. DEPARTMENT OF STATE. *Foreign Terrorist Organizations* [online]. 2010 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.state.gov/j/ct/rls/other/des/123085.htm>
58. UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME. *UNDP Administrator visits Programme of Assistance to the Palestinian People* [online]. 2014 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.undp.org/content/undp/en/home/presscenter/pressreleases/2014/02/19/undp-administrator-visits-programme-of-assistance-to-the-palestinian-people/>
59. UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME. *The Gaza strip* [online]. 2012 [cit. 2014-01-02]. Dostupné z: <http://unispal.un.org/UNISPAL.NSF/0/8142EC2398C6A3CB85257AC3005ACBDE>

60. UNITED NATIONS RELIEF AND WORKS AGENCY FOR PALESTINE REFUGEES IN THE NEAR IN THE EAST. *Where we work* [online]. 2013 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.unrwa.org/where-we-work/gaza-strip>
61. UNITED NATIONS RELIEF AND WORKS AGENCY FOR PALESTINE REFUGEES IN THE NEAR IN THE EAST. *Support from Japan for Palestine Refugees* [online]. 2014 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://www.unrwa.org/newsroom/press-releases/support-japan-palestine-refugees-0>
62. UNITED NATIONS RELIEF AND WORKS AGENCY FOR PALESTINE REFUGEES IN THE NEAR IN THE EAST. *Remarks by the Commissioner-General at CEAPAD* [online]. 2014 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/remarks-commissioner-general-ceapad>
63. ZPRÁVY.TISCALI.CZ. *Palestinské strany Fatah a Hamas, nepřátelé na život a na smrt, prý tajně jednají o usmíření* [online]. 2014 [cit. 2014-02-06]. Dostupné z: <http://zpravy.tiscali.cz/palestinske-strany-fatah-a-hamas-nepratele-na-zivot-a-na-smrt-pry-tajne-jednaji-o-usmireni-221880>

Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1 : Uzávěry a přístupy v pásnu Gazy v roce 2012 (volná)

Příloha 2 : Bezpečnostní rizika v pásnu Gazy v roce 2011 (volná)

Příloha 3 : Energetický deficit v pásnu Gazy v roce 2012 (volná)

Příloha 4 : CD s textem práce (volná)



ScanIt! Navigatel

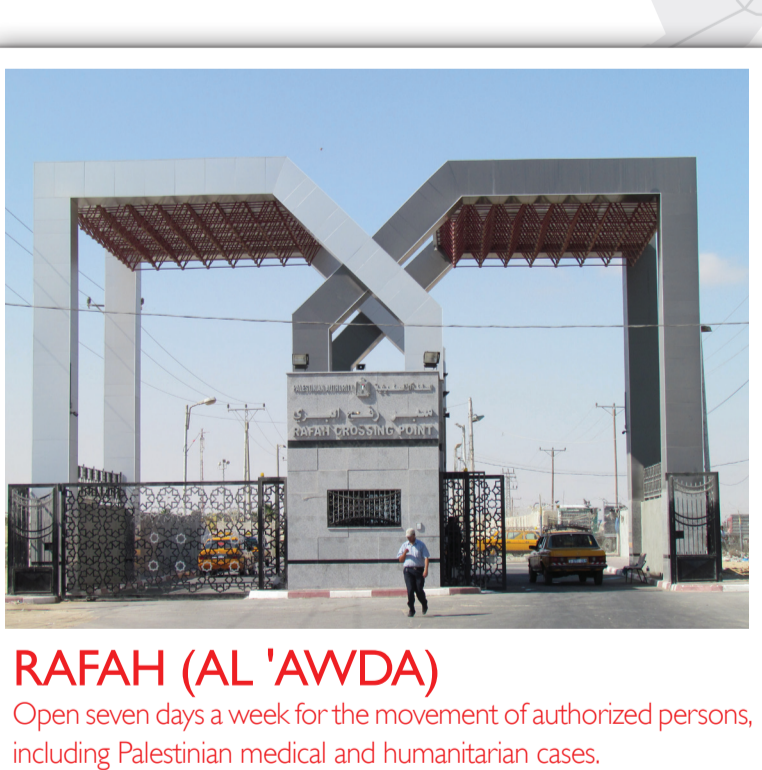
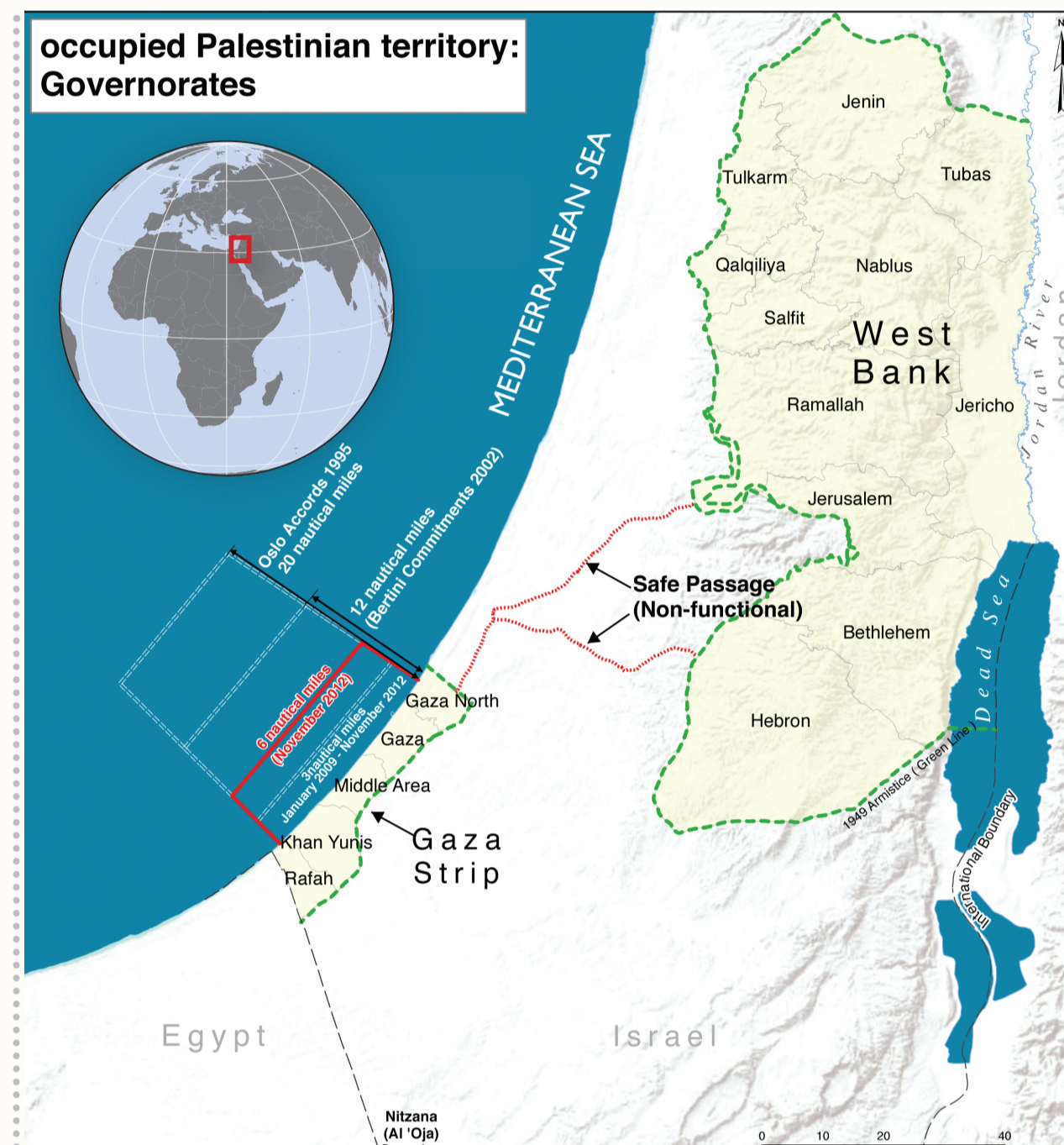
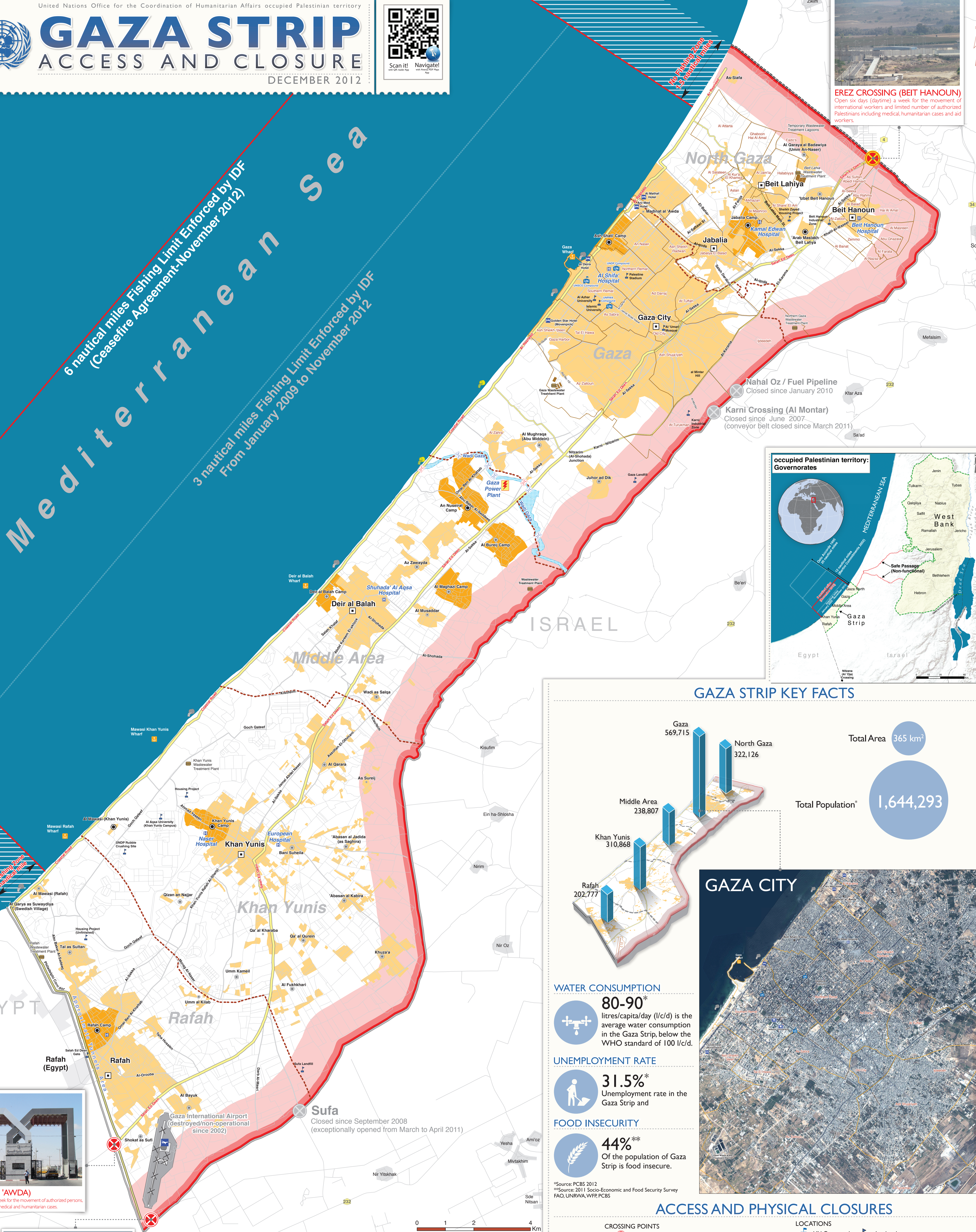


EREZ CROSSING (BEIT HANOUN)
Open six days (daytime) a week for the movement of international workers and limited number of authorized Palestinians including medical, humanitarian cases and aid workers

6 nautical miles Fishing Limit Enforced by IDF
(Ceasefire Agreement-November 2012)

3 nautical miles Fishing Limit Enforced by IDF
From January 2009 to November 2012

Mediterranean Sea

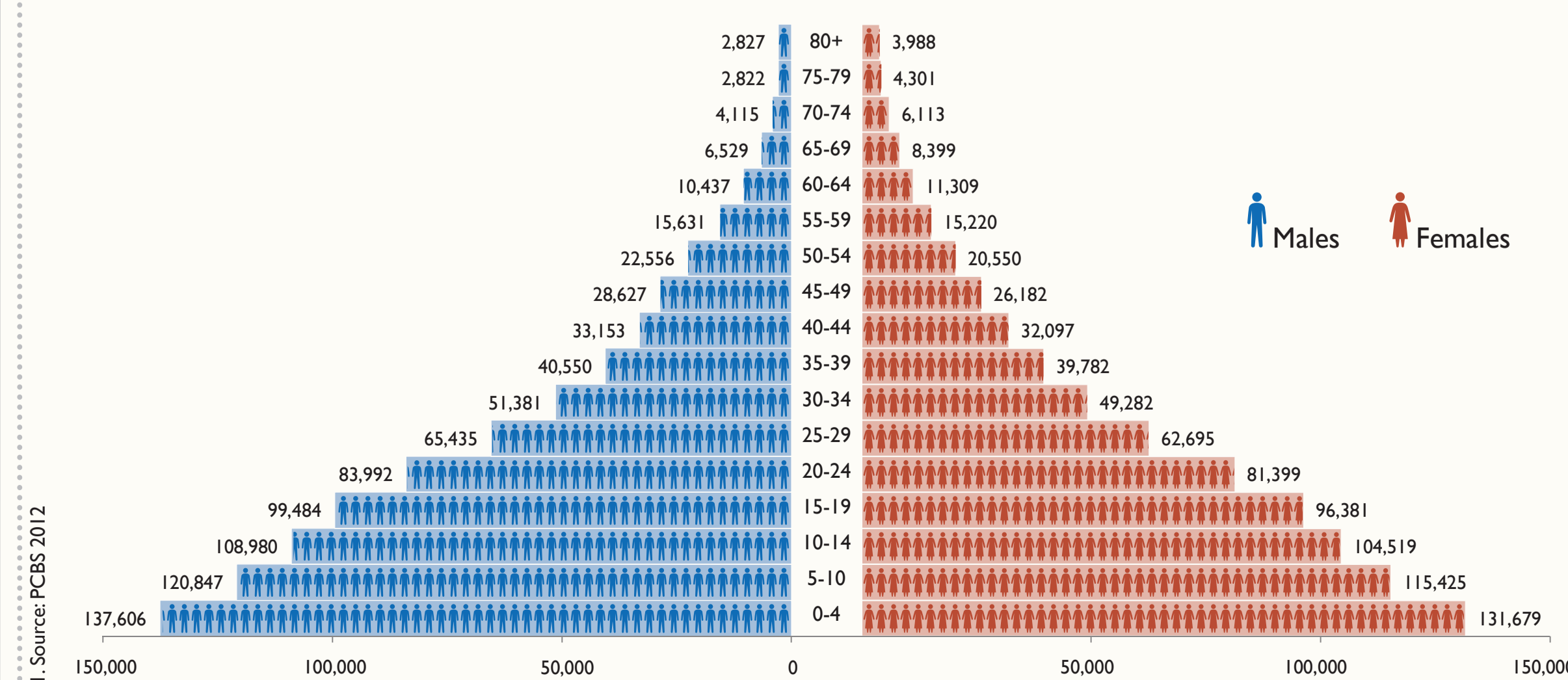


RAFAH (AL 'AWDA)
Open seven days a week for the movement of authorized persons, including Palestinian medical and humanitarian cases.



KEREM SHALOM (KARMABU SALEM)
Open five days (day time) a week for movement of authorized goods only.

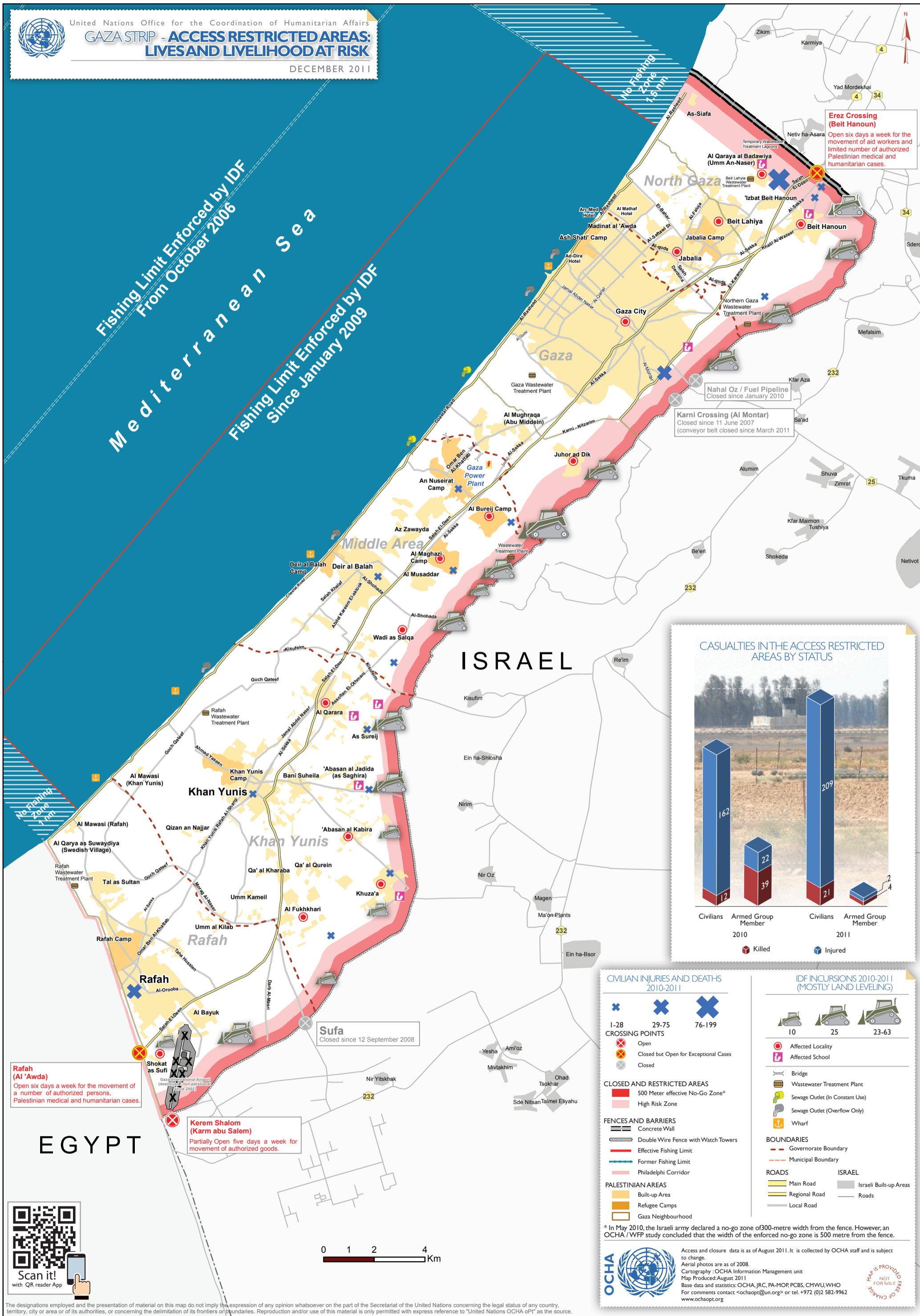
GAZA STRIP GOVERNORATE POPULATION AND AGE DISTRIBUTION¹



- ACCESS AND PHYSICAL CLOSURES**
- CROSSING POINTS**
- Open
 - Closed but Open for Exceptional Cases
 - Closed
- CLOSED AND RESTRICTED AREAS**
- No-Go Zone (100 metres)
 - Access permitted on foot and for farmers only (100-300 metres)*
 - Risk zone
- FENCES AND BARRIERS**
- Concrete Wall
 - Fence with Watch Towers
 - Effective Fishing Limit
 - Former Fishing Limit
- ROADS**
- Main Road
 - Regional Road
 - Local Road
 - Track
 - Philadelphian Corridor
- ISRAEL**
- Israeli Built-up Areas
 - Roads
- LOCATIONS**
- UN Compound
 - Damaged Bridge
 - Bridges
 - Hospital
 - Hotel Area
 - Landmark
 - Wastewater Treatment Plant
 - Sewage Outlet (In Constant Use)
 - Sewage Outlet (Overflow Only)
 - Wharf
- PALESTINIAN AREAS**
- Built-up Area
 - Refugee Camps
 - Gaza Neighbourhood
 - Governorate Boundary
 - Main City
 - over 50000
 - 2001 to 50000
 - 1001 to 2000
 - under 1000



Fishing Limit Enforced by IDF From October 2006
Mediterranean Sea
Fishing Limit Enforced by IDF Since January 2009



Erez Crossing (Beit Hanoun)
Open six days a week for the movement of aid workers and limited number of authorized Palestinian medical and humanitarian cases.

Karni Crossing (Al Montar)
Closed since 11 June 2007 (conveyor belt closed since March 2011)

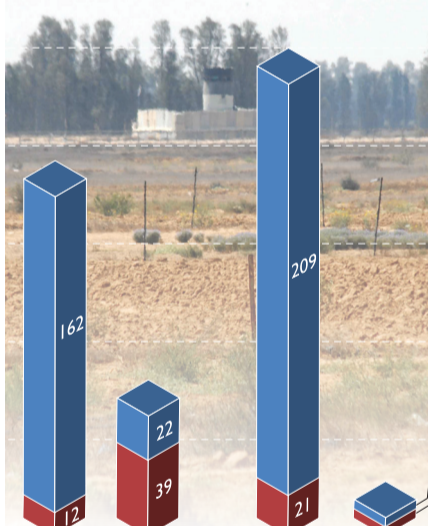
Nahal Oz / Fuel Pipeline
Closed since January 2010

Sufa
Closed since 12 September 2008

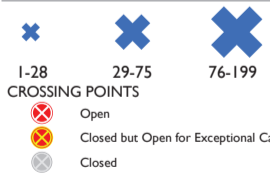
Rafah (Al 'Awda)
Open six days a week for the movement of a number of authorized persons, Palestinian medical and humanitarian cases.

Kerem Shalom (Karm abu Salem)
Partially Open five days a week for movement of authorized goods.

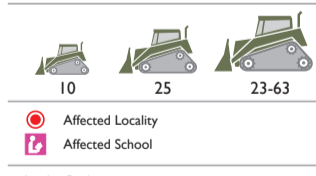
CASUALTIES IN THE ACCESS RESTRICTED AREAS BY STATUS



CIVILIAN INJURIES AND DEATHS 2010-2011



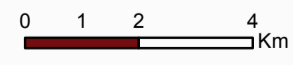
IDF INCURSIONS 2010-2011 (MOSTLY LAND LEVELING)



* In May 2010, the Israeli army declared a no-go zone of 300-metre width from the fence. However, an OCHA / WFP study concluded that the width of the enforced no-go zone is 500 metre from the fence.



Access and closure data is as of August 2011. It is collected by OCHA staff and is subject to change. Aerial photos are as of 2008. Cartography: OCHA Information Management unit. Map Produced: August 2011. Base data and statistics: OCHA, JRC, PA-MOP, PCBS, CHWU, WHO. For comments contact <ochaopt@un.org> or tel. +972 (0)2 582-9962 www.ochaopt.org



The designations employed and the presentation of material on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the Secretariat of the United Nations concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Reproduction and/or use of this material is only permitted with express reference to "United Nations OCHA oPt" as the source.



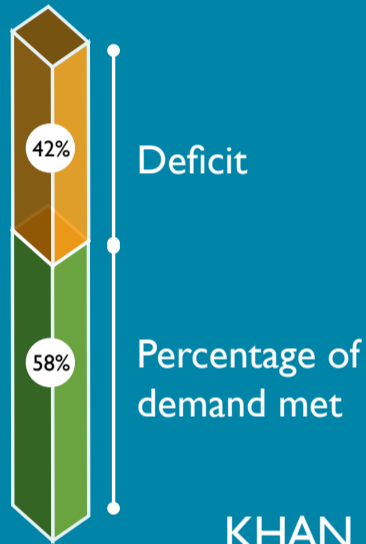
POWER DEFICIT - GAZA

DECEMBER 2012

KEY FACTS

- The chronic electricity deficit affecting Gaza over the past few years has disrupted the delivery of basic services, including water, sanitation and health, and undermined already vulnerable livelihoods and living conditions.
- Electricity demand in Gaza can reach up to 360 megawatts (MW). The Gaza Power Plant (GPP) can theoretically supply 30% of this demand, while electricity purchased from Israel and Egypt can meet another 30% and 8%, respectively.
- Due to fuel shortages, only a half of the GPP capacity can be utilized, exacerbating the actual deficit, and triggering scheduled blackouts of up to 12 hours a day, in addition to random unscheduled cuts. Most of the fuel used by the GPP is transferred from Egypt through the tunnels.
- The generating capacity and reliability of the GPP has been significantly impaired by additional factors, including the destruction of six transformers in an Israeli airstrike in 2006; the Israeli restrictions on the import of spare parts and equipment; and the disputes between the Palestinian Authority (PA) and the de-facto-authorities in Gaza.
- To cope with the long blackouts, service providers and private households have resorted to back-up generators, which are unreliable due to their dependence on scarce fuel and spare parts. Private mobile generators can be particularly unsafe, environmentally polluting, and are not affordable by the poorest.

GAZA STRIP TOTAL



MIDDLE AREA



KHAN YUNIS

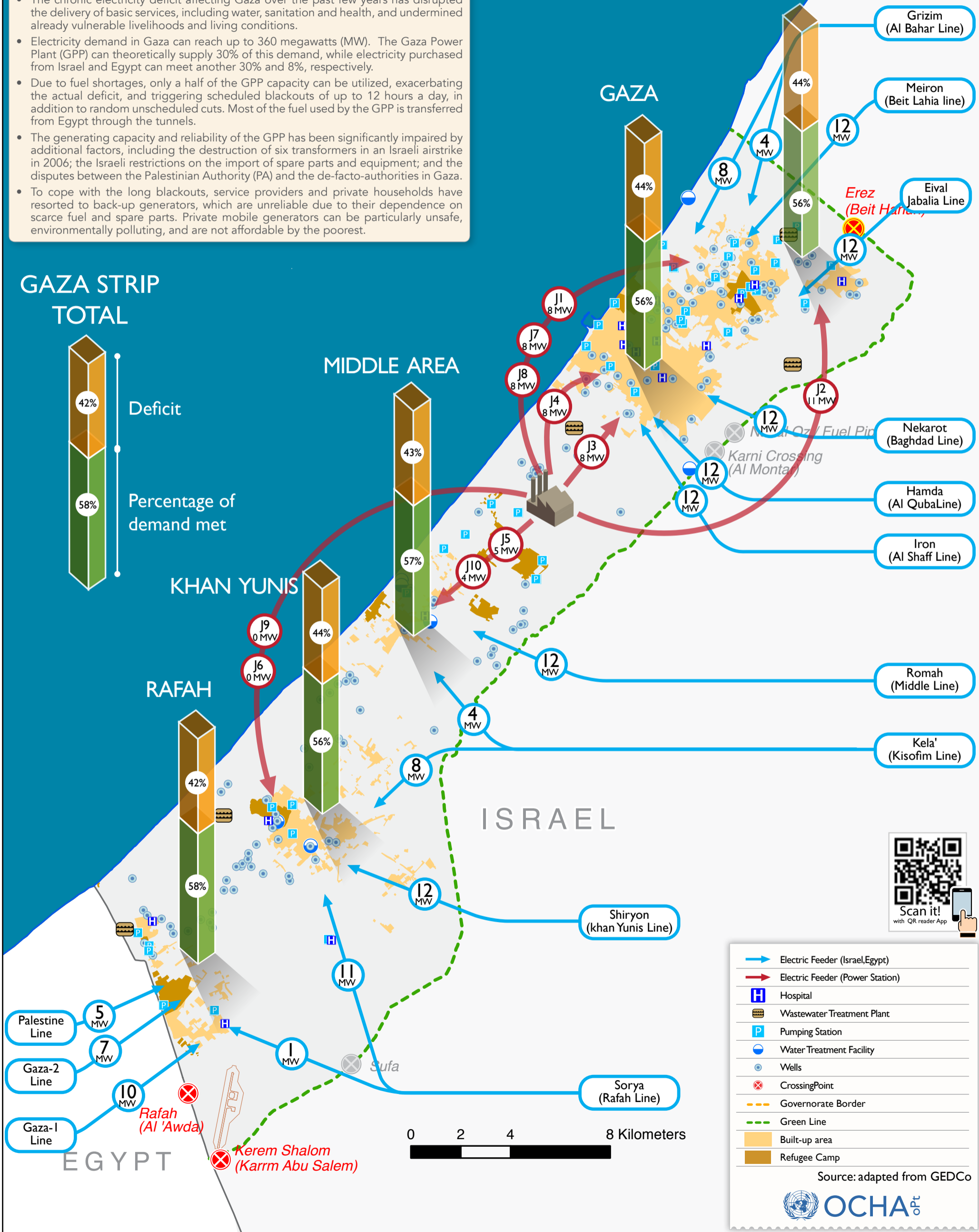


RAFAH



NORTH GAZA

GAZA



- ➔ Electric Feeder (Israel, Egypt)
- ➔ Electric Feeder (Power Station)
- H Hospital
- W Wastewater Treatment Plant
- P Pumping Station
- W Water Treatment Facility
- W Wells
- ⊗ Crossing Point
- Governorate Border
- Green Line
- Built-up area
- Refugee Camp



Source: adapted from GEDCo

